

Bruksela, 13 czerwca 2018 r.
(OR. en)

10084/18

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0254 (COD)

POLMIL 80
COMPET 452
RECH 286
CFSP/PESC 565
CSDP/PSDC 331
COPS 208
EUMC 102
ECOFIN 620
IND 168
MI 463
EMPL 329
EDUC 255
CADREFIN 101
CODEC 1058
IA 201

WNIOSEK

Od:	Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej, podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU
Data otrzymania:	13 czerwca 2018 r.
Do:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2018) 476
Dotyczy:	Wniosek dotyczący ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 476.

Załącznik: COM(2018) 476

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia **XXX** r.
COM(2018) 476

2018/0254 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiające Europejski Fundusz Obronny

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2018) 345}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele

W ciągu ostatniego dziesięciolecia sytuacja geopolityczna UE zmieniła się diametralnie. Sytuacja w sąsiednich regionach jest niestabilna, co stawia UE w obliczu złożonych i trudnych warunków, w których pojawiają się nowe zagrożenia, np. ataki cybernetyczne i hybrydowe, a bardziej tradycyjne wyzwania powracają.

Obywatele UE i ich przywódcy polityczni zgadzają się, że UE powinna wspólnie wziąć na siebie większą odpowiedzialność za swoje bezpieczeństwo. We wspólnej deklaracji, podpisanej w Rzymie dnia 25 marca 2017 r., przywódcy 27 państw członkowskich oraz Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej oświadczyli, że Unia wzmocni swoją wspólną politykę bezpieczeństwa i obrony oraz przyczyni się do powstania bardziej konkurencyjnego i zintegrowanego przemysłu obronnego.

Europejska polityka obronności stoi w obliczu poważnych niedomagań rynku związanych z niewykorzystanymi korzyściami skali (rozproszenie rynków krajowych z pojedynczymi nabywcami) i powielaniem zasobów na poziomie krajowym. Popyt pochodzi prawie wyłącznie ze strony państw członkowskich, ale ich budżety na obronę – w szczególności na badania i rozwój – zostały w znaczącym stopniu ograniczone w ostatnich 10 latach. Chociaż ostatnio pojawiły się pozytywne wskazania w odniesieniu do stabilizacji i wzrostu krajowych funduszy związanych z obroną, potrzebne są znaczne dodatkowe wysiłki, aby zmaksymalizować efektywność tych inwestycji. Jednocześnie wzrosły koszty sprzętu wojskowego, a w szczególności koszty badań i rozwoju dotyczących takiego sprzętu, a współpraca między państwami członkowskimi w zakresie inwestycji w badania i rozwój oraz w sprzęt wojskowy pozostaje ograniczona. W 2015 r. jedynie 16 % wyposażenia wojskowego zamówiono w drodze wspólnych europejskich zamówień publicznych, co jest wynikiem dalekim od zakładanego poziomu docelowego wynoszącego 35 %, który został ustalony na forum Europejskiej Agencji Obrony (EAO). Szacowany udział w europejskiej współpracy na wczesnym etapie badań w dziedzinie obronności wynosił tylko 7,2 % w stosunku do poziomu docelowego wynoszącego 20 %.

Tendencje te przekładają się na trudności, z jakimi musi zmagać się ten sektor, które mają kluczowe znaczenie dla projektów badawczych i projektów rozwojowych w dziedzinie obronności. Rozwój prototypów jest szczególnie kosztowny i obciążony poważnym ryzykiem niepowodzenia. Ponadto likwidacja problemu „doliny śmierci” pomiędzy badaniami a rozwojem pociąga za sobą istotne ryzyko techniczne i finansowe, którego poszczególne państwa członkowskie mogą nie chcieć podjąć samodzielnie.

Sektor jest w dużym stopniu rozdrobniony według granic krajowych, przy czym występuje znaczny poziom powielania działań wynikający z niedociągnięć w zakresie braku wykorzystania korzyści skali i uczenia się. Pomimo iż następuje wzrost kosztów w połączeniu ze stagnacją lub zmniejszaniem się budżetów na obronność, to planowanie, wydatki na badania i rozwój oraz zamówienia i utrzymanie sprzętu pozostały w dużym stopniu w gestii poszczególnych państw członkowskich, a współpraca między nimi jest bardzo ograniczona. Obecna sytuacja nie jest trwała, a opracowanie kluczowego systemu obronnego nowej generacji jest w coraz większym stopniu poza zasięgiem poszczególnych państw członkowskich.

Ten brak współpracy między państwami członkowskimi jeszcze bardziej osłabia możliwości przemysłu obronnego UE w zakresie utrzymania zdolności przemysłowych i technologicznych niezbędnych do zachowania strategicznej autonomii UE oraz zaspokojenia jej obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa. W odpowiedzi na tę sytuację Komisja podjęła szereg inicjatyw na rzecz wzmocnionej współpracy w dziedzinie obronności.

W dniu 7 czerwca 2017 r., zgodnie z orędziem przewodniczącego Jeana-Claude’a Junckera o stanie Unii z 2016 r., Komisja przyjęła komunikat i uruchomiła Europejski Fundusz Obronny¹ składający się z dwóch pionów – pionu badań naukowych i pionu zdolności. Komunikatowi towarzyszy wniosek ustawodawczy dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Europejski program rozwoju przemysłu obronnego w ramach pionu zdolności.

Zaproponowano podejście dwuetapowe obejmujące:

- początkowy okres testowy w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020, podczas którego działanie przygotowawcze Unii w zakresie badań nad obronnością wspiera oparte na współpracy badania w dziedzinie obronności, podczas gdy proponowany Europejski program rozwoju przemysłu obronnego będzie współfinansować oparte na współpracy projekty rozwojowe; oraz
- specjalny fundusz ustanowiony na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, zwiększający finansowanie opartych na współpracy badań w dziedzinie innowacyjnych technologii i produktów obronnych w kolejnych etapach ich rozwoju, łącznie z opracowywaniem prototypów.

Niniejszy wniosek dotyczy ustanowienia Europejskiego Funduszu Obronnego na podstawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.

Europejski Fundusz Obronny jest instrumentem przeznaczonym do promowania konkurencyjności i innowacyjności bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego w Europie, co przyczyni się do strategicznej autonomii UE. Jego celem jest uruchomienie programów współpracy, które nie miałyby miejsca bez wkładu UE, a poprzez wspieranie działań w zakresie badań i rozwoju – zapewnienie zachęt niezbędnych do pobudzenia współpracy na każdym etapie cyklu przemysłowego.

Szczególnie mile widziane będą projekty oparte na współpracy ze znaczącym udziałem transgranicznym małych i średnich przedsiębiorstw. Dzięki temu fundusz pozostanie otwarty na beneficjentów ze wszystkich państw członkowskich, bez względu na ich wielkość i lokalizację w Unii.

Niniejszy wniosek przewiduje jako datę rozpoczęcia stosowania 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

¹ COM(2017) 295 final z 7.6.2017.

- **Spójność z innymi obszarami polityki Unii**

Chociaż badania w dziedzinie obronności objęte są zakresem programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji („Horyzont Europa”), w niniejszym wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny określono odpowiednie szczegółowe przepisy dotyczące badań w dziedzinie obronności, takie jak cele, zasady uczestnictwa, mechanizmy realizacji programów.

W celu zapewnienia spójności i komplementarności w promowaniu interesów obronnych Unii w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych Komisja będzie dążyć do zapewnienia synergii z innymi inicjatywami UE w dziedzinie cywilnych badań i rozwoju, takimi jak bezpieczeństwo i cyberbezpieczeństwo, kontrola granic, straż przybrzeżna, transport morski i przestrzeń kosmiczna.

W szczególności należy dążyć do synergii z:

- programem szczegółowym wdrażającym program „Horyzont Europa”, ze szczególnym uwzględnieniem zastosowań cywilnych, tak aby wyniki badań i rozwoju w dziedzinie obronności przyniosły korzyści dla cywilnych badań i rozwoju i odwrotnie;
- Unijnym programem kosmicznym, a w szczególności z jego komponentami – rządową łącznością satelitarną (GOVSATCOM), obserwacją i śledzeniem obiektów kosmicznych (SST) i programem Copernicus. Można tego dokonać przede wszystkim poprzez zapewnienie kompatybilności technicznej w przypadku, gdy projekty korzystają z możliwości globalnego systemu nawigacji satelitarnej (GNSS) oraz zdolności GOVSATCOM. Można tego również dokonać poprzez opracowanie udoskonalonych czujników, platform wymiany dla danych niejawnych, wniosków opartych na danych lub informacjach i usługach, które są zapewniane za pomocą komponentów programu kosmicznego;
- inicjatywami UE w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, takimi jak inicjatywy zapowiedziane we wspólnym komunikacie w sprawie cyberbezpieczeństwa². W szczególności centrum kompetencji w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, które ma zostać utworzone, powinno dążyć do uzyskania synergii między wymiarem cywilnym i wymiarem obronnym cyberbezpieczeństwa. Mogłoby ono aktywnie wspierać państwa członkowskie i inne zainteresowane strony, udzielając poradnictwa, dzieląc się wiedzą fachową i ułatwiając współpracę w odniesieniu do projektów i działań, a także, gdy wystąpią o to państwa członkowskie działające w charakterze zarządzającego projektem w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Obronnego;
- działaniami określonymi w ramach programu badawczego w zakresie cywilnych i wojskowych aspektów ochrony na morzu i transportem morskim; oraz

² JOIN(2017) 0450 final z 13.9.2017.

- innymi odpowiednimi programami UE w dziedzinie bezpieczeństwa, takimi jak Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami.

Realizacja Europejskiego Funduszu Obronnego odbywać się będzie w ścisłej koordynacji z działaniami Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w obszarze obronności, w tym w ramach zestawu narzędzi finansowych, którego celem jest dalsze ułatwianie wspólnego opracowywania i nabywania zdolności obronnych. W szczególności modele finansowania z zestawu narzędzi finansowych na potrzeby nabywania zdolności będą służyć jako dobrowolne odniesienie dla państw członkowskich, które chcą zakupić wspólnie produkty i technologie opracowane przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Obronnego.

Zostaną ustanowione ściśle powiązania między funduszem a projektami realizowanymi w ramach stałej współpracy strukturalnej w dziedzinie obrony (PESCO). Po otrzymaniu oceny kwalifikującej do objęcia pomocą „bonus PESCO” w formie zwiększonej stopy finansowania zostanie przyznany na rzecz kwalifikowalnych projektów rozwijanych w ramach PESCO. Należy wezwać Komisję do zaangażowania w postępowanie dotyczące projektów celem konsultacji, tak aby mogła ona pomóc ocenić ewentualną kwalifikowalność takich projektów w ramach funduszu.

Fundusz będzie uwzględniać unijny plan rozwoju zdolności (CDP), określający priorytety w zakresie zdolności obronnych, oraz skoordynowany roczny przegląd w zakresie obronności UE, który, m.in. służy monitorowaniu wdrażania tych priorytetów oraz identyfikacji nowych możliwości współpracy. W tym kontekście można również uwzględnić istotne działania prowadzone przez Organizację Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO) i innych partnerów, jeżeli służą one interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obronności i nie wykluczają uczestnictwa żadnego z państw członkowskich.

Fundusz uwzględnia również działania związane z obroną, które są realizowane za pośrednictwem Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju – instrumentu pozabudżetowego zaproponowanego poza wieloletnimi ramami finansowymi.

Połączenie wsparcia ukierunkowanego na projekty w formie finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Obronnego i dobrze opracowanego i ukierunkowanego finansowania w sektorze obronności może w znaczący sposób przyczynić się do wzmocnienia odporności tego sektora i wyeliminowania jego słabych punktów, w szczególności w odniesieniu do innowacyjnych MŚP i spółek o średniej kapitalizacji. Gwarancje budżetowe mogą stanowić skuteczny pod względem podatkowym sposób uwzględnienia ryzyka w łańcuchu dostaw podwykonawców zaangażowanych w projekty finansowane ze środków funduszu. Sektor obronności został zaproponowany jako sektor kwalifikujący się do wsparcia z gwarancji budżetowych w ramach Funduszu InvestEU, który tworzy międzysektorowe i nadrzędne ramy wspierające inwestycje w różnych obszarach polityki w oparciu o gwarancje budżetowe UE. W niniejszym wniosku przewidziano możliwość łączenia wsparcia w ramach funduszu z zapewnieniem finansowania wspieranego przez Fundusz InvestEU.

Działania w ramach funduszu powinny być wykorzystywane do eliminowania niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych warunków inwestycyjnych, w sposób proporcjonalny, bez powielania lub wypierania finansowania prywatnego, oraz tworzyć wyraźną europejską wartość dodaną. Zapewni to spójność między działaniami funduszu a unijnymi zasadami pomocy państwa oraz unikanie nieuzasadnionych zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Celem Europejskiego Funduszu Obronnego jest wspieranie konkurencyjności i innowacyjności unijnej bazy technologicznej i przemysłowej w dziedzinie obronności poprzez wspieranie działań badawczo-rozwojowych. Jego podstawą prawną są tytuły „Przemysł” i „Badania i rozwój technologiczny oraz przestrzeń kosmiczna”(art. 173, 182, 183 i 188) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Art. 173 TFUE stanowi podstawę prawną dla działań mających na celu, między innymi, wspieranie środowiska sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorstw w całej Unii, w szczególności MŚP, korzystnego dla współpracy między przedsiębiorstwami i wspierającego lepsze wykorzystanie potencjału przemysłowego polityk w zakresie innowacji, badań i rozwoju technologicznego.

Ponieważ Europejski Fundusz Obronny ma na celu wspieranie konkurencyjności i innowacyjności unijnej bazy technologicznej i przemysłowej w dziedzinie obronności poprzez wspieranie działań badawczo-rozwojowych w dziedzinie obronności, jego cel i treść uzasadniają wybór art.173 TFUE jako podstawy prawnej. Działania badawcze ukierunkowane na obronność stanowią również integralną część Europejskiego Funduszu Obronnego. Ich cel i treść również uzasadniają wykorzystanie art. 182 TFUE jako dodatkowej podstawy prawnej.

Zgodnie z TFUE wszystkie działania badawcze objęte są wieloletnim ramowym programem badawczym. Akt podstawowy dotyczący wieloletniego programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji na okres po 2020 r. „Horyzont Europa” zawiera niezbędne przepisy określające powiązania między konkretnymi programami w dziedzinie badań nad obronnością utworzonymi w ramach tego programu a wdrażaniem programu „Horyzont Europa” (który koncentruje się głównie na badaniach cywilnych i działaniach w zakresie innowacji).

Szczegółowe przepisy dotyczące unijnego finansowania projektów badawczych w dziedzinie obronności oraz jego budżetu określono w niniejszym projekcie rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Obronnego, w którym zdefiniowano również zasady uczestnictwa w badaniach w dziedzinie obronności. Działalność w zakresie badań naukowych i innowacji prowadzona w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego jest ukierunkowana wyłącznie na zastosowania wojskowe.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

W dzisiejszym świecie zagwarantowanie bezpieczeństwa oznacza konieczność radzenia sobie z zagrożeniami, których zasięg przekracza granice państw. Żaden kraj nie jest w stanie dokonać tego jedynie własnymi siłami. Unia będzie musiała przejąć większą odpowiedzialność za ochronę swoich interesów, wartości i europejskiego stylu życia, dopełniając działania NATO i współpracując z nią.

Wysiłki mające na celu osiągnięcie poziomu ambicji Unii w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony (jak zatwierdziła przez Rada Europejska w 2016 r.) przyczynią się do realizacji tego celu. Aby przygotować się na przyszłe zagrożenia i chronić swoich obywateli, Unia musi zwiększyć swoją strategiczną autonomię. Wymaga to opracowania kluczowych technologii w najważniejszych obszarach i budowania zdolności strategicznych w celu zapewnienia przewagi technologicznej. Ścisła współpraca na wszystkich szczeblach jest jedynym sposobem na spełnienie oczekiwań obywateli Unii.

Poprzez zachęcanie do współpracy Unia może pomóc zmaksymalizować wydajność i jakość inwestycji państw członkowskich w dziedzinie obrony. Europejski Fundusz Obrony przyczyni się do zwiększenia wartości dodanej UE poprzez zapewnienie zachęt dla wspólnych badań i rozwoju w zakresie produktów i technologii obronnych w celu zwiększenia efektywności wydatków publicznych i wniesienia wkładu w autonomię operacyjną Unii.

Decyzje dotyczące inwestycji w obronę i uruchomienia programów rozwoju obrony pozostają prerogatywą i zadaniem państw członkowskich. Unia nie może i nie powinna działać na rzecz nadrabiania niedoborów inwestycji w obronność państw członkowskich. Może ona jednak uzupełniać, wykorzystywać efekt dźwigni i konsolidować ich wspólne wysiłki na rzecz rozwoju zdolności obronnych w celu wspierania europejskiego przemysłu obronnego i reagowania na wyzwania w zakresie bezpieczeństwa. Pozwoliłoby to na uniknięcie powielania działań, umożliwiłoby bardziej efektywne wykorzystanie pieniędzy podatników, przyczyniłoby się do poprawy interoperacyjności wyposażenia wojskowego, zminimalizowałoby rozdrobnienie oraz zwiększyłoby konkurencyjność i innowacyjność europejskiej technologicznej bazy przemysłowej w dziedzinie obronności.

- **Proporcjonalność**

Proponowane podejście jest proporcjonalne do skali i wagi stwierdzonych problemów, tj. braku współpracy transgranicznej, a także potrzeby wspierania konkurencyjności europejskiego przemysłu i opartych na współpracy działań badawczo-rozwojowych w dziedzinie obronności. Jest ono zgodne z granicami ewentualnej interwencji Unii wynikającymi z Traktatów.

Inicjatywa ogranicza się do tych celów, których państwa członkowskie nie są w stanie samodzielnie zrealizować w zadowalającym stopniu i co do których można oczekiwać od Unii skuteczniejszego działania. Proponowany mechanizm realizacji wdrożony na poziomie europejskim będzie miał na celu ograniczenie kosztów finansowych i administracyjnych.

- **Wybór instrumentu**

Komisja przedstawia wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w celu ustanowienia funduszu. Jest to najodpowiedniejszy instrument prawny, ponieważ wyłącznie rozporządzenie, którego przepisy prawne są bezpośrednio stosowane, może zapewnić konieczny poziom ujednolicenia potrzebny do ustanowienia i realizacji programu unijnego finansowania mającego na celu wspieranie sektora przemysłowego w Europie.

3. WYNIKI OCEN RETROSPEKTYWNYCH, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny retrospektywne/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Programy ustanowione w obecnych wieloletnich ramach finansowych zostały wprowadzone na czas określony i dlatego nie dają istotnych możliwości uczenia się i uwzględniania doświadczeń podczas przygotowywania tego programu.

W kwietniu 2017 r. rozpoczęto działanie przygotowawcze w zakresie badań nad obronnością, którego całkowity budżet wynosi 90 mln EUR na przestrzeni trzech lat. Pierwsze konkretne rezultaty zostały uzyskane wraz z pierwszymi umowami o udzieleniu dotacji podpisanymi w 2018 r., ale wszystkie projekty są nadal w toku.

Wnioskodawcy, którzy odpowiedzieli w 2017 r. na zaproszenia do składania wniosków, reprezentują szeroki obszar geograficzny: wnioski złożyły podmioty z 25 państw członkowskich UE i Norwegii, wiele z nich to niepowtarzający się wnioskodawcy: ich łączna liczba wyniosła 187. Projekty wybrane do finansowania dotyczą uczestników z 17 państw członkowskich UE. Jeśli chodzi o rodzaje wnioskodawców, wnioski dotyczą sektora prywatnego, zarówno dużych, jak i małych przedsiębiorstw branżowych, MŚP, organów publicznych, ośrodków badawczych i uczelni. Udział małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) wynosi 30 % w przypadku wniosków bez działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością narzucającego surowe zasady dotyczące uczestnictwa MŚP. Współczynnik udziału MŚP został utrzymany w przypadku projektów wybranych do finansowania i wynosi 32 % przy wartości budżetu na poziomie 14 %. Z danych tych wynika, że zaproszenia ogłoszone w pierwszym roku działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością wywołały spory odzew i wzbudziły duże zainteresowanie branży. Na podstawie tego pozytywnego wskaźnika odzewu można wyciągnąć wstępny wniosek, że podjęto odpowiednie tematy związane z obronnością, które wywołały zainteresowanie branży.

W proponowanym rozporządzeniu dotyczącym Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego na lata 2019–2020 przewidziano budżet w wysokości 500 mln EUR. Współprawodawcy osiągnęli kompromisowe porozumienie w dniu 22 maja 2018 r. Europejski program rozwoju przemysłu obronnego powinien zacząć działać od dnia 1 stycznia 2019 r.

To kompromisowe porozumienie pokazało wolę polityczną współprawodawców odnośnie do szybkiego uzgodnienia budżetu, struktury oraz zasad wdrożenia programu na rzecz współfinansowania rozwoju produktów i technologii obronnych.

Obecna inicjatywa ustawodawcza obejmuje zwiększenie skali tych dwóch bieżących inicjatyw przewidzianych w wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020. Na podstawie doświadczeń z realizacji działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad

obronnością i Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego oraz oceny stopnia, w jakim struktury tych dwóch programów są zbieżne, proponuje się jeden zintegrowany fundusz. Umożliwi to usprawnienie i uproszczenie.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Aby zapewnić wszystkim zainteresowanym stronom okazję do przedstawienia uwag, Komisja przeprowadziła w okresie od dnia 13 stycznia 2018 r. do dnia 9 marca 2018 r. otwarte konsultacje publiczne w sprawie Europejskiego Funduszu Obronnego, w ramach szerszych konsultacji dotyczących wszystkich obszarów polityki objętych budżetem UE na lata 2021–2027. Za pośrednictwem portalu internetowego otwartych konsultacji publicznych przekazano kilka stanowisk.

Nawiązano kontakt z różnymi grupami zainteresowanych stron, łącznie z podmiotami, których bezpośrednio dotyczy przedmiotowy fundusz, np. branżą przemysłową i instytucjami badawczymi, oraz podmiotami, które wydały opinię na ten temat, ale nie są bezpośrednimi beneficjentami, m.in. obywatelami i organizacjami pozarządowymi. Niektóre z nich skrytykowały inicjatywę z perspektywy etycznej. Chociaż w stosownych przypadkach ich obawy zostały uwzględnione we wniosku (np. w odniesieniu do etyki, konieczności przestrzegania konwencji międzynarodowych), Komisja korzysta z prawa inicjatywy, aby odpowiedzieć na wezwanie obywateli UE i ich przywódców politycznych do wsparcia unijnego przemysłu obronnego i zwiększenia bezpieczeństwa.

Bezpośrednio zainteresowane podmioty wspierają tę inicjatywę. Przedstawiły one swoje uwagi na tematy, które mają być finansowane, a także propozycje dotyczące struktury funduszu i mechanizmów finansowania: Główne kwestie były następujące:

- **należy się skoncentrować na długo- i średnioterminowych priorytetach w zakresie badań i rozwoju** (impuls technologiczny i innowacje radykalne), mając na względzie długoterminową konkurencyjność sektora i zapewnianie przełomowych zdolności. Priorytety funduszu powinny zostać ustalone z państwami członkowskimi w ramach rocznych/wieloletnich programów prac;
- **struktura funduszu powinna odzwierciedlać** całościowe i skoncentrowane na zdolnościach podejście, które obejmuje cały cykl technologiczny i jest oparte na jednym rozporządzeniu. Należy w jak największym stopniu dostosować szczegółowe ustalenia obu pionów;
- zainteresowane strony jednomyślnie uważają, że należy dostosować zasady dotyczące **praw własności intelektualnej** do celów obrony. Organizacje badawcze wezwały do ochrony praw wszystkich uczestników projektu, a nie tylko dużych przedsiębiorstw przemysłowych;
- jeżeli chodzi o stopy finansowania, zainteresowane strony podzieliły pogląd, że stopy te muszą uwzględniać specyfikę sektora. Placówki badawcze opowiedziały się

za wyższymi wkładami finansowymi na badania, nawet do 100 %, i pokryciem kosztów pośrednich związanych z infrastrukturą. W sprawozdaniu grupy osobistości dotyczącym działań przygotowawczych w zakresie badań nad obronnością (sprawozdanie grupy osobistości)³ zalecono zwracanie wyższego odsetka kosztów pośrednich;

- **jeśli chodzi o formy wsparcia finansowego**, respondenci zasugerowali rozważenie możliwości współfinansowania przez państwa członkowskie, np. za pomocą zamówień przedkomercyjnych i działań łączonych zarządzanych za pośrednictwem Funduszu InvestEU w sprawach mających również wpływ na projekty cywilne lub dotyczących obiektów badawczych.

- **Wiedza ekspertów zewnętrznych**

Komisarz ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP zwołała grupę 16 osób wysokiego szczebla działających w dziedzinie obronności (przedstawiciele przemysłu, organizacji badawczych, Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajowych oraz instytutów zajmujących się polityką w dziedzinie obronności), aby zapewnić doradztwo zewnętrzne w perspektywie krótko- i długoterminowej w zakresie polityki badań naukowych w dziedzinie obronności. W następstwie regularnych rozmów i konsultacji grupa opublikowała w styczniu 2016 r. sprawozdanie zatytułowane „Europejskie badania nad obronnością – sprawa programu w dziedzinie badań i technologii obronnych finansowanego ze środków UE”⁴.

Grupa pomogła w kształtowaniu działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością, uruchomionego w kwietniu 2017 r., i zapewniła doradztwo strategiczne na temat długoterminowych aspiracji dotyczących badań nad obronnością finansowanych przez UE.

- **Ocena skutków**

Zgodnie z praktykami Komisji w zakresie lepszego stanowienia prawa niniejszy wniosek został poparty oceną skutków. W dniu 11 kwietnia 2018 r. niezależna Rada ds. Kontroli Regulacyjnej przeanalizowała sprawozdanie z oceny skutków i wydała pozytywną opinię. Rada zaleciła wyjaśnienie podstawy prawnej inicjatywy i ewentualnego pokrywania się działań z badaniami finansowanymi w ramach innego programu szczegółowego „Horyzont Europa” w celu dostosowania opisu mechanizmów realizacji, aby umożliwić bardziej selektywne podejście, a także, aby lepiej uzasadnić proponowany tryb zarządzania bezpośredniego dla funduszu. W sprawozdaniu z oceny skutków wprowadzono odpowiednie zmiany zgodnie z zaleceniami rady. Sekcja 3.2.1 oceny skutków została w pełni uaktualniona zgodnie z pierwszym zaleceniem. Brzmienie sekcji 2.4 zostało poprawione i zawiera obecnie wyraźne objaśnienie rozgraniczenia między Europejskim Funduszem Obronnym a programem szczegółowym wdrażającym program „Horyzont Europa” w odniesieniu do zastosowań cywilnych. Aby lepiej wyjaśnić rozgraniczenie oraz mocne i słabe strony poszczególnych wariantów, dostosowano brzmienie w sekcji 4.1, a także ocenę wariantów

³ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf

⁴ https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf

w sekcji 4.2, która obejmuje obecnie możliwość wdrożenia, w poszczególnych przypadkach, w razie potrzeby, niektórych środków inspirowanych logiką wariantu 3. Wreszcie szczegółowe sformułowanie uzasadniające zastosowanie trybu zarządzania bezpośredniego podano w sekcji 4.1.1.

W sprawozdaniu z oceny skutków wyjaśniono problemy i związane z nimi powody, które doprowadziły Komisję do zaproponowania przedmiotowej inicjatywy. Dotyczą one cięć w budżetach obronnych poszczególnych państw oraz nieskoordynowanych wydatków, co prowadzi do braku efektywności i ograniczenia dostępności wyposażenia wojskowego do poziomów krytycznych. W sprawozdaniu wskazano również jako problem brak innowacji w dziedzinie obronności, a także spadek poziomu współpracy w dziedzinie badań i rozwoju na rzecz obronności oraz inwestycji w wyposażenie, co utrudnia zdolność Unii do rozwijania nowych technologii i systemów obronnych. Rozdrobnienie popytu odzwierciedla nieefektywna organizacja po stronie podaży, w tym znaczny poziom powielania wysiłków, mała skala produkcji i łańcuchy dostaw przemysłowych oparte głównie na zapleczu krajowym. Wszystko to ograniczyło interoperacyjność wyposażenia wojskowego i doprowadziło do utraty korzyści skali.

Zgodnie ze sprawozdaniem z oceny skutków fundusz przyczyni się do poprawy obecnej sytuacji poprzez skierowanie 13 mld EUR na oparte na współpracy badania i rozwijanie zdolności w dziedzinie obronności, co sprawi, że Unia stanie się jednym z największych inwestorów w badania w dziedzinie obronności w UE, i zadziała jako katalizator, kierując indywidualne wydatki do unijnych projektów rozwoju opartych na współpracy z zastosowaniem wspólnych wymogów technicznych odnoszących się do priorytetów UE.

W sprawozdaniu oceniono trzy warianty dotyczące struktury funduszu i mechanizmów realizacji, które umożliwiłyby rozwiązanie problemów w sposób optymalny:

- wariant 1 – utrzymanie dwóch obecnych odrębnych programów badań przewidzianych w wieloletnich ramach finansowych na lata 2014–2020, przy czym poziomy wydatków wzrosłyby ponad sześciokrotnie;
- wariant 2 – wprowadzenie dodatkowych środków w zakresie elastyczności i uproszczenia. W ramach tego wariantu ustanawia się jeden fundusz, który umożliwi zintegrowane planowanie badań i rozwoju w oparciu o zharmonizowane zasady uczestnictwa. Wariant 2 uwzględnia obawy zainteresowanych stron, że poziomy finansowania dla kosztów pośrednich są zbyt niskie w przypadku metody stosowanej w scenariuszu odniesienia. Należy uznać specyfikę tego sektora, w tym zależność od pojedynczego nabywcy, a także istotne ograniczenia w zakresie komercyjnego wykorzystania wyników badań i rozwoju w dziedzinie obronności. Zgodnie z wariantem 2 wprowadzona zostanie elastyczność umożliwiająca lepsze pokrycie kosztów pośrednich. Wprowadzono by również środki upraszczające, takie jak dotacje w formie kwot ryczałtowych; oraz
- wariant 3 – wprowadzenie bardziej rygorystycznych wymogów, tzn. zastępuje się podejście oparte na zachętach i premiach bardziej nakazowym podejściem, którego celem jest reagowanie na zidentyfikowane problemy w sposób bardziej zdecydowany w celu szybszego osiągnięcia rezultatów. Takie nakazowe podejście wiąże się również z istotnymi zagrożeniami, w szczególności w odniesieniu do

kwestii absorpcji środków, co może spowodować ograniczenie zdolności funduszu do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Po porównaniu wariantów w sprawozdaniu zaleca się wybór wariantu 2, ponieważ maksymalizuje synergie i wprowadza uproszczenia, a podejście oparte na zachętach jest mniej ryzykowne niż podejście nakazowe wynikające z wariantu 3. Wariant 2 byłby najlepszym sposobem zagwarantowania, że fundusz:

- wspiera integrację i wzmacnianie globalnej konkurencyjności europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego;
 - wspiera rozwój produktów i technologii obronnych w Unii poprzez pełnienie roli katalizatora programów współpracy w dziedzinie badań i rozwoju w kluczowych obszarach technologii obronnych; powinno to doprowadzić do dalszych opartych na współpracy programów inwestycyjnych w dziedzinie obrony, służących zaspokojeniu przyszłych potrzeb państw członkowskich w zakresie zdolności, a także wzmocnieniu rozwoju przyszłych zdolności poprzez zacieśnienie współpracy; i
 - dostarcza unijną wartość dodaną w związku z jego zdolnością (bez zastępowania wysiłków poszczególnych państw) do koordynowania szerokiego zakresu działań wielu różnych zainteresowanych stron, począwszy od ministerstw obrony (jako wyłącznych klientów) do branż przemysłu obronnego (jako jedynych dostawców produktów obronnych) w celu osiągnięcia wyników korzystnych dla wszystkich stron.
- **Uproszczenie i elastyczność**

Podejście zintegrowane: Europejski Fundusz Obronny obejmujący działania zarówno w zakresie badań, jak i rozwoju umożliwia zintegrowane, polegające na wzajemnym wzmacnianiu wsparcie, unikanie ryzyka utraty wyników badań w przypadku braku stałego wsparcia dla dalszego rozwoju i testowania technologii. Zwiększy to absorpcję produktów i technologii, które są wspierane ze środków Unii. Zintegrowany i bardziej elastyczny fundusz umożliwi ponadto dodatkowe formy wsparcia, w stosownych przypadkach, między innymi poprzez zamówienia przedkomercyjne. Umożliwi to zidentyfikowanie rozwiązań rynkowych, które zapewniają najlepszą relację jakości do ceny w celu zaspokojenia potrzeb Unii w zakresie badań i rozwoju w dziedzinie obronności.

Uwzględnienie specyfiki badań i rozwoju w dziedzinie obronności: projekt i struktura Europejskiego Funduszu Obronnego opierają się na doświadczeniach z działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością oraz wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, informacjach zwrotnych od zainteresowanych stron i wynikach ocen skutków, a w szczególności na specyfice sektora, w którym państwa członkowskie i państwa stowarzyszone zwykle w pełni finansują całość kosztów prac badawczo-rozwojowych, z uwzględnieniem ograniczeń dotyczących wykorzystania wyników tych prac. Fundusz obronny umożliwia niezbędną elastyczność, aby lepiej pokryć koszty pośrednie, przy jednoczesnym wprowadzeniu środków gwarantujących, że nie dojdzie do nadmiernej rekompensaty.

Działania funduszu wdrażane na etapie rozwoju są ściśle powiązane ze strategiami i procesami państw członkowskich w zakresie planowania oraz zakupów, w tym z ich wkładem finansowym na rzecz ponadnarodowych projektów zbrojeniowych. Dlatego ważne jest, aby państwa członkowskie były zaangażowane w podejmowanie decyzji dotyczących działań rozwojowych zgodnie z zasadami procedury komitetowej.

Stopy finansowania na potrzeby opracowywania prototypów i działań na kolejnych etapach rozwoju będą niższe niż w przypadku innych działań poprzedzających fazę prototypu. Pozwoli to na zapewnienie odpowiednich zachęt wspierających uruchomienie opartych na współpracy projektów dotyczących opracowywania prototypów przy uwzględnieniu istotnej roli finansowania przez państwa członkowskie w tym obszarze.

Zasady uczestnictwa w Europejskim Funduszu Obronnym uwzględnią specyficzny charakter sektora obrony, w szczególności pod kątem bezwzględnej konieczności zapewnienia bezpieczeństwa informacji i zarządzania wynikami działań.

Szczególne uwagi zostaną zwrócone na zapewnienie odpowiedniego udziału małych przedsiębiorstw poprzez zwiększone stopy finansowania w celu zachęcenia małych i średnich przedsiębiorstw do transgranicznego udziału w projektach opartych na współpracy.

Szerokie wykorzystanie narzędzi ukierunkowanych na produkty (jednorazowe płatności ryczałtowe i stawki ryczałtowe w przypadku dotacji) umożliwiające uniknięcie kontroli księgowych *ex post* dotyczących kosztów kwalifikowalnych oraz ewentualnego skomplikowania kontroli (poświadczenie bezpieczeństwa). W szczególności w przypadkach, w których Unia uzupełnia niewielką część budżetu tymczasowego, który został już zatwierdzony przez państwa członkowskie (wsparcie na rzecz opracowania prototypów), dotacja Unii przyjmie formę jednorazowej płatności ryczałtowej wypłacanej na podstawie rezultatów zaakceptowanych przez państwa członkowskie. Co do zasady wkład Unii musi być wypłacany w odniesieniu do osiągniętych rezultatów. Ułatwi to zarządzanie funduszem, zmniejszy koszty zarządzania i ograniczy poziom błędów.

Europejski Fundusz Obronny będzie wdrażany przez Komisję za pomocą zarządzania bezpośredniego w celu maksymalizacji skuteczności i efektywności realizacji. Państwa członkowskie będą mocno zaangażowane w realizację Europejskiego Funduszu Obronnego.

- **Prawa podstawowe**

Zwiększenie bezpieczeństwa obywateli UE przyczynia się do ochrony ich praw podstawowych.

Finansowane działania będą zgodne ze zobowiązaniami Unii wynikającymi z umów międzynarodowych, a wszystkie wnioski o finansowanie będą poddawane kontroli przesiewowej przez ekspertów w dziedzinie etyki.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Proponowany przydział środków budżetowych na lata 2021–2027 wynosi 13 000 000 000 EUR (w cenach bieżących), z czego:

- 4 100 000 000 EUR na działania badawcze;
- 8 900 000 000 EUR na działania rozwojowe.

Wpływ w okresie obowiązywania wieloletnich ram finansowych pod względem koniecznych środków budżetowych i zasobów ludzkich opisano szczegółowo w ocenie skutków finansowych regulacji załączonej do wniosku.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Ocena skutków finansowych określa zasoby wymagane w departamentach Komisji na potrzeby realizacji funduszu. Pod warunkiem potwierdzenia efektywności kosztowej za pośrednictwem analizy kosztów i korzyści, funduszem może zarządzać agencja wykonawcza Komisji.

Proponuje się system monitorowania w celu wspierania sprawozdawczości oraz oceny dotyczącej realizacji celów. Wyniki będą udostępniane stopniowo. Informacje dotyczące monitorowania będą dotyczyć:

- wskaźników wejściowych (np. liczby i rodzajów projektów) w pierwszych latach;
- wskaźników produktu – informacje dostępne w połowie okresu programowania (w zależności od długości projektów);
- wskaźników wyników (takich jak kolejne zamówienia państw członkowskich i patenty) w późniejszych latach działania funduszu.

Oceny będą przeprowadzane zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 13 kwietnia 2016 r.⁵, w którym trzy instytucje potwierdziły, że ewaluacja obowiązującego ustawodawstwa i polityk powinna służyć jako podstawa dla oceny skutków różnych opcji dalszych działań. Ocenie będą podlegać wyniki programu w terenie i będzie się ona opierać na wskaźnikach i poziomach docelowych oraz szczegółowej analizie stopnia, w jakim program można uznać za odpowiedni, skuteczny, wydajny, spójny z innymi strategiami UE i zapewniający wystarczającą unijną wartość dodaną. Obejmą one wnioski z dotychczasowych doświadczeń w celu stwierdzenia ewentualnych braków/problemów lub możliwości dalszego ulepszania działań lub ich rezultatów, jak również w celu zmaksymalizowania ich wykorzystania/wpływu.

Po udostępnieniu wystarczających informacji i najpóźniej w terminie czterech lat od rozpoczęcia realizacji funduszu, przeprowadzona zostanie ocena śródkresowa funduszu, równoległe z ocenami *ex post* dotyczącymi działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością oraz Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego.

⁵ Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.; Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14.

Komisja przeprowadzi ostateczną ocenę pod koniec okresu realizacji, gdy zakończona zostanie większość projektów.

Uwzględnianie kwestii klimatu

We wnioskach Komisji dotyczących wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 ustalono bardziej ambitny cel uwzględniania kwestii klimatu we wszystkich programach UE – docelowy poziom unijnych wydatków przyczyniających się do wypełniania celów klimatycznych ma wynieść 25 %. Wkład niniejszego funduszu w osiągnięcie tego celu ogólnego będzie śledzony za pomocą unijnego systemu wskaźników klimatycznych na odpowiednim poziomie dezagregacji, w tym przy użyciu, w miarę dostępności, bardziej precyzyjnych metod. Komisja nadal będzie przedstawiała informacje pod kątem środków na zobowiązania w ujęciu rocznym, w kontekście rocznego projektu budżetu.

Aby wspierać pełne wykorzystanie potencjału Europejskiego Funduszu Obronnego w realizacji celów klimatycznych, Komisja postara się wskazywać odpowiednie działania podczas procesów przygotowania, wdrażania, przeglądu i oceny funduszu.

- **Termin rozpoczęcia stosowania**

W niniejszym wniosku przewidziano jako datę rozpoczęcia stosowania dzień 1 stycznia 2021 r.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające Europejski Fundusz Obronny

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 173 ust. 3, art. 182 ust. 4, art. 183 i art. 188 akapit drugi,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W europejskim planie działań w sektorze obrony, przyjętym w dniu 30 listopada 2016 r., Komisja zobowiązała się do uzupełniania, lewarowania i konsolidowania wspólnych wysiłków państw członkowskich na rzecz rozbudowy zdolności technologicznych i przemysłowych w dziedzinie obronności jako reakcji na wyzwania związane z bezpieczeństwem, jak również w celu wsparcia konkurencyjnego, innowacyjnego i efektywnego europejskiego przemysłu obronnego. Zaproponowano w nim w szczególności uruchomienie Europejskiego Funduszu Obronnego („fundusz”) w celu wspierania inwestycji we wspólne badania naukowe i wspólny rozwój produktów i technologii obronnych, a co za tym idzie, wspierania synergii i efektywności kosztowej, a także promowania wspólnych zakupów i wspólnego utrzymania wyposażenia wojskowego przez państwa członkowskie. Fundusz ten uzupełniałby przeznaczone już na ten cel finansowanie krajowe i powinien działać jako zachęta dla państw członkowskich do większej współpracy i większych inwestycji w obronność. Fundusz ma wspierać współpracę w trakcie całego cyklu rozwoju produktów i technologii obronnych.
- (2) Fundusz przyczyni się do stworzenia silnej, konkurencyjnej i innowacyjnej bazy przemysłowej i technologicznej sektora obronnego i będzie zbieżny z inicjatywami unijnymi na rzecz bardziej zintegrowanego europejskiego rynku wyposażenia obronnego, a w szczególności z dwoma dyrektywami⁶ – w sprawie zamówień publicznych oraz w sprawie transferów produktów związanych z obronnością – przyjętymi w 2009 r.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie, Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty

- (3) Zgodnie ze zintegrowanym podejściem oraz w celu przyczynienia się do zwiększenia konkurencyjności i potencjału innowacyjnego unijnego przemysłu obronnego należy ustanowić Europejski Fundusz Obrony. Fundusz powinien mieć na celu zwiększenie konkurencyjności, innowacyjności, efektywności oraz autonomii unijnego przemysłu obronnego, przyczyniając się w ten sposób do osiągnięcia strategicznej autonomii Unii poprzez wspieranie współpracy transgranicznej między państwami członkowskimi oraz między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi, organami administracji krajowej, organizacjami międzynarodowymi i uczelniami, w fazie badawczej oraz w fazie opracowywania produktów i technologii obronnych. Aby osiągnąć bardziej innowacyjne rozwiązania i spowodować otwarcie rynku wewnętrznego, fundusz powinien wspierać transgraniczny udział małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz spółek o średniej kapitalizacji z sektora obronności.
- (4) Etap badań naukowych jest kluczowym elementem, ponieważ warunkuje zdolności europejskiego przemysłu i jego autonomii w zakresie opracowywania produktów oraz dla niezależności państw członkowskich jako użytkowników końcowych w zakresie obronności. Faza badawcza związana z rozwojem zdolności obronnych może obejmować znaczące ryzyko, w szczególności związane z niskim poziomem dojrzałości i zaburzeniem technologii. Faza rozwojowa, która następuje po fazie badawczej i fazie technologicznej, pociąga za sobą również znaczące ryzyko i koszty, które utrudniają dalsze wykorzystywanie wyników badań i niekorzystnie wpływają na konkurencyjność i innowacyjność unijnego przemysłu obronnego.
- (5) Fundusz nie powinien wspierać czystych badań podstawowych, które powinny być natomiast wspierane przez inne programy, lecz może uwzględniać badania podstawowe ukierunkowane na obronność, które mogą stanowić rozwiązanie dostrzeżonych lub spodziewanych problemów bądź możliwości.
- (6) Fundusz mógłby wspierać działania odnoszące się zarówno do tworzenia nowych, jak i modernizacji istniejących produktów i technologii, we wszystkich przypadkach gdy wykorzystanie wcześniej istniejących informacji koniecznych do realizacji działania w zakresie modernizacji nie podlega ograniczeniom ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich. W przypadku ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych podmioty prawne powinny przekazywać odpowiednie informacje w celu ustalenia braku ograniczeń. W przypadku braku takich informacji finansowanie ze środków Unii nie powinno być możliwe.
- (7) Aby zapewnić przestrzeganie międzynarodowych zobowiązań Unii i państw członkowskich podczas wdrażania niniejszego rozporządzenia, działania związane z produktami lub technologiami, których stosowanie, rozwój lub produkcja są zakazane na mocy prawa międzynarodowego, nie powinny otrzymywać finansowania w ramach programu. W związku z tym kwalifikowalność działań w zakresie nowych produktów lub technologii obronnych, takich jak te, które zostały specjalnie zaprojektowane do przeprowadzania śmiertelnych ataków bez jakiegokolwiek kontroli człowieka nad decyzjami co do ich użycia, powinna również być uzależniona od zmian w prawie międzynarodowym.
- (8) Trudności związane z uzgodnieniem skonsolidowanych wymogów dotyczących zdolności obronnych i wspólnych specyfikacji technicznych przeszkadzają we współpracy

budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76.

transgranicznej między państwami członkowskimi oraz między podmiotami prawnymi mającymi siedzibę w różnych państwach członkowskich. Brak takich wymogów, specyfikacji i norm doprowadził do zwiększonej fragmentacji sektora obronności, złożoności technicznej, opóźnień i zawyżonych kosztów, a także zmniejszonej interoperacyjności. Uzgodnienie wspólnych specyfikacji technicznych powinno być warunkiem wstępnym dla działań wiążących się z wyższym poziomem gotowości technologicznej. Działania państw członkowskich prowadzące do wypracowania wspólnych wymogów w zakresie zdolności obronnych i badania uzupełniające, a także działania mające na celu wspieranie tworzenia wspólnej definicji specyfikacji technicznych lub wspólnych norm powinny się również kwalifikować do wsparcia ze środków funduszu.

- (9) Ponieważ celem funduszu jest wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przemysłu obronnego Unii poprzez lewarowanie i uzupełnienie opartych na współpracy działań w dziedzinie badań i technologii obronnych oraz ograniczanie ryzyka dotyczącego fazy opracowywania projektów współpracy, działania związane z badaniami i rozwojem produktów lub technologii obronnych powinny spełniać kryteria kwalifikowalności, aby korzystać ze środków funduszu. Dotyczy to również modernizacji, z uwzględnieniem interoperacyjności, istniejących produktów i technologii obronnych.
- (10) Mając na uwadze fakt, że fundusz ma przede wszystkim na celu wzmocnienie współpracy między podmiotami prawnymi i państwami członkowskimi w całej Europie, dane działanie powinno się kwalifikować do finansowania tylko wtedy, gdy jest ono podejmowane w ramach współpracy co najmniej trzech podmiotów prawnych z siedzibą w co najmniej trzech różnych państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych. Co najmniej trzy z tych kwalifikujących się podmiotów prawnych, które mają siedzibę w co najmniej dwóch różnych państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych, nie powinny znajdować się pod skuteczną kontrolą, bezpośrednio lub pośrednio, przez ten sam podmiot ani nie powinny kontrolować siebie nawzajem. W celu wzmocnienia współpracy między państwami członkowskimi w ramach funduszu można wspierać wspólne zamówienia przedkomercyjne.
- (11) Zgodnie z [odniesienie powinno zostać uaktualnione stosownie do nowej decyzji w sprawie KTZ: art. 94 decyzji Rady 2013/755/UE⁷] podmioty z siedzibą w krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) mają się kwalifikować do finansowania, z zastrzeżeniem zasad i celów funduszu oraz ewentualnych uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dane KTZ są powiązane.
- (12) Ponieważ fundusz ma na celu zwiększenie konkurencyjności, efektywności i autonomii unijnego przemysłu obronnego, do wsparcia powinny się zasadniczo kwalifikować wyłącznie podmioty mające siedzibę w Unii lub w państwach stowarzyszonych, które nie znajdują się pod skuteczną kontrolą niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów mających siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich. Ponadto – w celu zapewnienia ochrony podstawowych interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obronności – infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby używane przez beneficjentów i ich podwykonawców w działaniach wspieranych przez fundusz nie powinny być zlokalizowane na terytorium niestowarzyszonych państw trzecich.

⁷ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

- (13) W pewnych okolicznościach, jeżeli jest to konieczne do osiągnięcia celów działania, powinno być możliwe odstępianie od zasady, zgodnie z którą beneficjenci i ich podwykonawcy nie powinni podlegać kontroli niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów mających siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich. W tym kontekście podmioty prawne z siedzibą w Unii, które znajdują się pod kontrolą sprawowaną przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot prawny z niestowarzyszonego państwa trzeciego, mogą spełniać kryteria kwalifikowalności, jeżeli zostały spełnione odpowiednie i restrykcyjne warunki dotyczące interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa i obronności. Udział takich podmiotów nie powinien być sprzeczny z celami funduszu. Wnioskodawcy powinni dostarczyć wszystkie istotne informacje na temat infrastruktury, obiektów, aktywów i zasobów przeznaczonych do wykorzystania w ramach działania.
- (14) Jeżeli konsorcjum pragnie uczestniczyć w jednym z działań kwalifikowalnych, a pomoc finansowa Unii ma mieć formę dotacji, konsorcjum takie powinno wyznaczyć jednego ze swoich członków na koordynatora, który będzie stanowić główny punkt kontaktowy.
- (15) Jeżeli działanie rozwojowe wspierane przez fundusz jest zarządzane przez zarządzającego projektem wyznaczonego przez państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone, przed dokonaniem płatności na rzecz beneficjenta Komisja powinna poinformować zarządzającego projektem, tak aby mógł on zapewnić przestrzeganie ram czasowych przez beneficjentów. W pewnych okolicznościach zarządzający projektem może przedstawić Komisji swoje uwagi na temat postępów w realizacji działania, tak aby Komisja mogła potwierdzić, czy zostały spełnione warunki do dokonania płatności.
- (16) W celu zagwarantowania, że finansowane działania są finansowo wykonalne, konieczne jest, aby beneficjenci wykazali, że koszty działania nieobjęte finansowaniem Unii są pokrywane z innych źródeł finansowania.
- (17) Różne rodzaje rozwiązań finansowych powinny być dostępne dla państw członkowskich na potrzeby wspólnego rozwoju i nabywania zdolności obronnych. Zaproponowany przez Komisję zestaw narzędzi finansowych powinien zapewnić różne rodzaje rozwiązań, które państwa członkowskie mogą wykorzystać, aby sprostać wyzwaniom w zakresie wspólnego rozwoju i udzielania zamówień z perspektywy finansowej. Stosowanie takich rozwiązań finansowych mogłoby dodatkowo sprzyjać uruchamianiu opartych na współpracy projektów w dziedzinie obronności i zwiększyć efektywność wydatków na obronność, również w odniesieniu do projektów wspieranych w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego.
- (18) Biorąc pod uwagę specyfikę przemysłu obronnego, gdzie popyt pochodzi prawie wyłącznie z państw członkowskich i państw stowarzyszonych, które także kontrolują całość zakupów produktów związanych z obronnością, w tym ich eksport, działanie sektora obronności jest wyjątkowe i nie podlega konwencjonalnym zasadom i modelom biznesowym, które regulują tradycyjne rynki. W związku z tym przemysł nie może podejmować znaczących projektów badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków własnych, a państwa członkowskie i państwa stowarzyszone zwykle w pełni pokrywają koszty badań i rozwoju. Aby osiągnąć cele funduszu, należy w szczególności zachęcać do współpracy między przedsiębiorstwami z różnych państw członkowskich i państw stowarzyszonych, a przy uwzględnieniu specyfiki sektora obronności nawet całkowite koszty kwalifikowalne powinny być pokrywane w przypadku działań, które mają miejsce przed fazą rozwoju prototypów.
- (19) Faza prototypu stanowi kluczowy etap, w którym państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone zazwyczaj podejmują decyzję w sprawie skonsolidowanych inwestycji i rozpoczęcia procesu nabywania przyszłych produktów lub technologii obronnych. Z tego względu na tym szczególnym etapie państwa członkowskie i państwa stowarzyszone uzgadniają niezbędne zobowiązania, w tym kwestie podziału kosztów i odpowiedzialności za

projekt. Aby zapewnić wiarygodność ich zaangażowania, wsparcie finansowe Unii w ramach funduszu nie powinno zwykle przekraczać 20 % kosztów kwalifikowalnych.

- (20) Jeżeli chodzi o działania wykraczające poza fazę prototypu, należy przewidzieć finansowanie do poziomu 80 %. Wspomniane działania, które są bardziej zbliżone do finalizacji produktów i technologii, mogą się nadal wiązać z dużymi nakładami.
- (21) Zainteresowane strony działające w sektorze obrony ponoszą szczególne koszty pośrednie, takie jak koszty ochrony. Ponadto zainteresowane strony działają na specyficznym rynku, na którym – bez popytu ze strony nabywców – nie mogą odzyskać kosztów badań i rozwoju, jak ma to miejsce w sektorze cywilnym. W związku z tym uzasadnione jest dopuszczenie stawki zryczałtowanej wynoszącej 25 %, jak również możliwości naliczania dla projektu kosztów pośrednich obliczonych zgodnie ze zwyczajową praktyką księgową stosowaną przez beneficjentów, jeżeli takie praktyki są akceptowane przez ich organy krajowe w ramach porównywalnych krajowych systemów finansowania, o których powiadomiono Komisję. Właściwy urzędnik zatwierdzający powinien uzasadnić swoją decyzję w sprawie akceptacji pośrednich kosztów kwalifikowalnych wykraczających poza stawkę zryczałtowaną w wysokości 25 % w programie prac lub w zaproszeniu do składania wniosków.
- (22) W celu zapewnienia, aby finansowane działania przyczyniały się do konkurencyjności i efektywności europejskiego przemysłu obronnego, ważne jest, aby państwa członkowskie miały już zamiar wspólnie zamawiać produkt końcowy lub korzystać z technologii, w szczególności poprzez wspólne transgraniczne zamówienia publiczne, w przypadku gdy organizują one wspólnie swoje postępowania o udzielenie zamówienia, w szczególności z wykorzystaniem centralnej jednostki zakupującej.
- (23) Promowanie innowacyjności i rozwoju technologicznego w unijnym przemyśle obronnym powinno odbywać się w sposób spójny z interesami Unii w zakresie bezpieczeństwa i obronności. W związku z tym kryterium wyboru powinien być wkład danego działania w realizację tych interesów oraz priorytetów w zakresie badań w dziedzinie obronności i zdolności obronnych uzgodnionych wspólnie przez państwa członkowskie. W obrębie Unii braki w zakresie badań w dziedzinie obronności oraz zdolności obronnych są identyfikowane w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO), zwłaszcza za pośrednictwem nadrzędnego programu badań strategicznych oraz planu rozwoju zdolności. Inne procesy unijne, takie jak skoordynowany roczny przegląd w zakresie obronności i stała współpraca strukturalna będą wspierać wdrażanie odpowiednich priorytetów poprzez identyfikację i wykorzystanie możliwości wzmocnionej współpracy, mając na względzie osiągnięcie europejskiego poziomu ambicji w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności. W stosownych przypadkach można również uwzględnić priorytety regionalne i międzynarodowe, w tym w kontekście NATO, jeżeli są one zgodne z priorytetami Unii i nie uniemożliwiają udziału uczestniczącemu w nim państwu członkowskiemu lub państwu stowarzyszonemu, przy jednoczesnym uwzględnieniu unikania zbędnego powielania działań.
- (24) Działania kwalifikowalne realizowane w kontekście stałej współpracy strukturalnej (PESCO) w ramach instytucjonalnych Unii powinny zapewnić ciągłość wzmocnionej współpracy między podmiotami prawnymi w różnych państwach członkowskich i w ten sposób bezpośrednio przyczyniać się do realizacji celów programu. W przypadku ich wyboru projekty takie powinny zatem kwalifikować się do zwiększonego finansowania.
- (25) Komisja weźmie pod uwagę inne działania finansowane w ramach programu ramowego „Horyzont Europa”, aby uniknąć zbędnego powielania działań oraz zapewnić wzajemną wymianę między badaniami cywilnymi i badaniami w dziedzinie obronności.
- (26) Cyberbezpieczeństwo i cyberobrona to wyzwania o coraz większym znaczeniu, a Komisja i Wysoki Przedstawiciel uznali konieczność stworzenia synergii między działaniami

dotyczącymi cyberobrony objętymi zakresem funduszu i unijnych inicjatyw w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, takich jak inicjatywy ogłoszone we wspólnym komunikacie w sprawie bezpieczeństwa cybernetycznego. W szczególności Europejskie Centrum Kompetencji Przemysłowych, Technicznych i Badawczych w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa, które ma zostać utworzone, powinno dążyć do uzyskania synergii między wymiarem cywilnym i wymiarem obronnym cyberbezpieczeństwa. Mogłoby ono aktywnie wspierać państwa członkowskie i inne odpowiednie podmioty, udzielając poradnictwa, dzieląc się wiedzą fachową i ułatwiając współpracę w odniesieniu do projektów i działań, a także w przypadku, gdy wystąpią o to państwa członkowskie działające w charakterze zarządzającego projektem w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Obronnego.

- (27) Należy zapewnić zintegrowane podejście poprzez połączenie zadań objętych działaniem przygotowawczym Unii w zakresie badań nad obronnością, zainicjowanym przez Komisję w rozumieniu art. [58 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/... („rozporządzenie finansowe”), z Europejskim programem rozwoju przemysłu obronnego ustanowionym rozporządzeniem (WE) nr [...] Parlamentu Europejskiego i Rady oraz w celu harmonizacji warunków uczestnictwa, stworzenia bardziej spójnego zestawu instrumentów, zwiększenia efektów w zakresie innowacji, współpracy i gospodarki, a także zapobieżenia zbędnemu powielaniu i fragmentacji działań. W ramach tego zintegrowanego podejścia fundusz przyczyniłby się również do lepszego wykorzystania wyników badań w dziedzinie obronności, likwidując lukę między badaniami a rozwojem, z uwzględnieniem specyfiki sektora obronności, oraz wspierając wszystkie formy innowacji, w tym innowacje radykalne, w przypadku których należy zaakceptować niepowodzenia.
- (28) Cele polityki niniejszego funduszu będą również realizowane za pomocą instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych w ramach segmentu(-ów) [...] Funduszu InvestEU.
- (29) Wsparcie finansowe należy wykorzystywać w celu skorygowania niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji w proporcjonalny sposób, a działania nie powinny powielać ani wypierać finansowania prywatnego ani też zakłócać konkurencji na rynku wewnętrznym. Działania powinny charakteryzować się wyraźną europejską wartością dodaną.
- (30) Rodzaje finansowania i metody wdrażania na podstawie tego rozporządzenia powinny być wybierane na podstawie ich potencjału osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, biorąc pod uwagę w szczególności koszty kontroli, obciążenie administracyjne oraz przewidywane ryzyko nieprzestrzegania przepisów. Należy rozważyć zastosowanie płatności ryczałtowych, stawek ryczałtowych i kosztów jednostkowych, a także formę finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. [125 ust. 1] rozporządzenia finansowego.
- (31) Komisja powinna ustanowić roczne lub wieloletnie programy prac zgodnie z celami funduszu. Przy ustanawianiu programu prac Komisję powinien wspierać komitet państw członkowskich. Aby umożliwić korzystanie z wiedzy fachowej Europejskiej Agencji Obrony w sektorze obronności, zostanie jej nadany status obserwatora w Komitecie. Mając na względzie specyfikę obszaru obronności, Europejska Służba Działań Zewnętrznych powinna również uczestniczyć w pracach komitetu państw członkowskich.

- (32) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do przyjęcia programu prac, a także przyznawania finansowania wybranych działań rozwojowych. W szczególności przy realizacji działań rozwojowych należy wziąć pod uwagę specyfikę sektora obronności, a zwłaszcza odpowiedzialność państw członkowskich lub państw stowarzyszonych w zakresie procesu planowania oraz zakupów. Wykonywanie tych uprawnień powinno przebiegać zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) [nr 182/2011]⁸.
- (33) Aby wspierać otwarty rynek wewnętrzny, należy zachęcać MŚP i spółki o średniej kapitalizacji do udziału w charakterze członków konsorcjów lub jako podwykonawców.
- (34) Komisja powinna dążyć do utrzymania dialogu z państwami członkowskimi i sektorem przemysłowym w celu zapewnienia powodzenia funduszu.
- (35) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych Europejskiego Funduszu Obronnego, które stanowią główną kwotę odniesienia w rozumieniu [nowego porozumienia międzyinstytucjonalnego] pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami⁹, na potrzeby Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej.
- (36) O ile nie określono inaczej, rozporządzenie finansowe ma zastosowanie do funduszu. Określa ono zasady wdrożenia budżetu Unii, w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, pomocy finansowej, instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych.
- (37) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Przepisy te są ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę ustanawiania i wykonania budżetu w drodze dotacji, zamówień, nagród i wykonania pośredniego oraz przewidują kontrole wykonywania obowiązków przez podmioty upoważnione do działań finansowych. Przepisy przyjęte na podstawie art. 322 TFUE dotyczą również ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, jako że poszanowanie praworządności jest niezbędnym warunkiem wstępnym należytego zarządzania finansami i skutecznego unijnego finansowania.
- (38) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁰, rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2988/95¹¹,

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

⁹ *Odniesienie zostanie zaktualizowane:* Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1. *Porozumienie jest dostępne na stronie internetowej:* http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

¹¹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96¹² i rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939¹³ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, ich wykrywania, korygowania i dochodzenia, a także odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania sankcji administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013 i rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96 Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia administracyjne, w tym kontrole na miejscu i inspekcje, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie finansowe, korupcja lub jakiekolwiek inne nielegalne działanie, naruszające interesy finansowe Unii. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) może prowadzić dochodzenia i ścigać nadużycia finansowe i inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371¹⁴. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, w pełni współpracują w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznają konieczne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, EPPO i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu (ETO) oraz zapewniają, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące w wykonaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (39) Państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) mogą uczestniczyć w programach Unii w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia EOG, które przewiduje wprowadzenie w życie programów w drodze decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Do niniejszego rozporządzenia należy wprowadzić odpowiedni przepis szczegółowy przyznający niezbędne uprawnienia i prawa dostępu właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu pozwalające im na całokształtowe wykonywanie ich odpowiednich kompetencji.
- (40) Zgodnie z pkt 22 i 23 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. istnieje potrzeba oceny niniejszego rozporządzenia na podstawie informacji zgromadzonych za pośrednictwem szczegółowych wymogów dotyczących monitorowania, jednocześnie unikając nadmiernej regulacji i obciążeń administracyjnych, w szczególności dla państw członkowskich. Wspomniane wymogi mogą, w stosownych przypadkach, obejmować wymierne wskaźniki jako podstawę oceny oddziaływania rozporządzenia w terenie. Komisja powinna przeprowadzić ocenę śródkresową nie później niż cztery lata po rozpoczęciu realizacji funduszu oraz ocenę końcową na zakończenie okresu realizacji funduszu, zawierające analizę działań finansowych pod względem wyników realizacji finansowej oraz, w przypadku gdy jest to możliwe w danym momencie, wyników i skutków. W sprawozdaniu tym powinien również zostać

¹² Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

¹³ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

przeanalizowany transgraniczny udział MŚP i spółek o średniej kapitalizacji w projektach otrzymujących wsparcie ze środków funduszu, a także udział MŚP i spółek o średniej kapitalizacji w globalnym łańcuchu wartości. Komisja może również zaproponować zmiany do niniejszego rozporządzenia w celu reakcji na możliwy rozwój sytuacji w trakcie realizacji funduszu.

- (41) Mając na uwadze znaczenie kwestii przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych, niniejszy fundusz przyczyni się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu w politykach Unii i doprowadzić do tego, aby wydatki na wsparcie realizacji celów klimatycznych osiągnęły docelową wartość 25 % w skali budżetu. Stosowne działania zostaną określone podczas opracowania i realizacji funduszu i ponownie ocenione w kontekście oceny śródkresowej.
- (42) W związku z tym, że fundusz wspiera jedynie fazy badań i rozwoju w zakresie produktów i technologii obronnych, zasadniczo Unia nie powinna posiadać praw własności ani praw własności intelektualnej w stosunku do produktów lub technologii powstałych w wyniku finansowanych działań, o ile pomoc Unii nie jest udzielana poprzez zamówienia. Jednakże, w przypadku działań badawczych, zainteresowane państwa członkowskie i państwa stowarzyszone powinny mieć możliwość korzystania z wyników finansowanych działań i udziału w następnych pracach rozwojowych opartych na współpracy, a zatem należy dopuścić odstępstwa od tej zasady.
- (43) Unijne wsparcie finansowe nie powinno mieć wpływu na transfer produktów obronnych w obrębie Unii, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE¹⁵, ani na eksport produktów, wyposażenia lub technologii obronnych.
- (44) Korzystanie ze szczególnie chronionych informacji ogólnych lub dostęp osób nieupoważnionych do chronionych wyników uzyskanych w ramach projektów badawczych może mieć niekorzystny wpływ na interesy Unii lub jednego z państw członkowskich bądź większej ich liczby. Przetwarzanie poufnych danych i informacji niejawnych powinno zatem podlegać wszystkim odpowiednim przepisom Unii, w tym wewnętrznym przepisom instytucji, takim jak decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444¹⁶.
- (45) Aby móc, w razie konieczności, uzupełnić lub zmienić wskaźniki ścieżki oddziaływania, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na szczeblu ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą

¹⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/43/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie uproszczenia warunków transferów produktów związanych z obronnością we Wspólnocie (Dz.U. L 146 z 10.6.2009, s. 1).

¹⁶ Decyzja Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE (Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53).

systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (46) Komisja powinna zarządzać funduszem z poszanowaniem wymogów poufności i bezpieczeństwa, w szczególności informacji szczególnie chronionych,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

TYTUŁ I PRZEPISY WSPÓLNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO BADAŃ I ROZWOJU

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1 *Zakres przedmiotowy*

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Fundusz Obronny („fundusz”).

Określa ono cele funduszu, budżet na lata 2021–2027, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2 *Definicje*

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) **„działania łączone”** oznaczają działania wspierane z budżetu UE, w tym działania w ramach instrumentów łączonych zgodnie z art. [2 ust. 6] rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu UE oraz zwrotne formy wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 2) **„kontrola”** oznacza zdolność do wywierania decydującego wpływu na podmiot prawny, bezpośrednio lub pośrednio, poprzez co najmniej jedno przedsiębiorstwo pośrednie;
- 3) **„działanie rozwojowe”** oznacza każde działanie obejmujące głównie zadania ukierunkowane na obronność w fazie rozwoju, uwzględniające nowe produkty lub technologie bądź modernizację istniejących produktów i technologii, z wyłączeniem produkcji lub użytkowania broni;
- 4) **„przełomowa technologia obronna”** oznacza technologię, której zastosowanie może radykalnie zmienić koncepcje i przebieg działań obronnych;
- 5) **„zarządce struktury wykonawcze”** oznaczają dowolny organ lub organy, wyznaczone zgodnie z prawem krajowym, które mają uprawnienia do ustalania strategii, celów i ogólnego kierunku działania danego podmiotu prawnego i które nadzorują oraz monitorują proces podejmowania decyzji przez kierownictwo;
- 6) **„podmiot prawny”** oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa krajowego, unijnego lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i która – działając w swoim własnym imieniu – może wykonywać prawa i podlegać obowiązkowi, albo podmiot nieposiadający osobowości prawnej zgodnie z art. [197 ust. 2 lit. c)] rozporządzenia finansowego;

- 7) **„spółka o średniej kapitalizacji”** oznacza przedsiębiorstwo, które nie jest mikroprzedsiębiorstwem, małym przedsiębiorstwem ani średnim przedsiębiorstwem („MŚP”), zgodnie z definicją w zaleceniu Komisji 2003/361/WE¹⁷, a które zatrudnia do 3 000 pracowników, w przypadku gdy liczba zatrudnionych jest obliczana zgodnie z art. 3, 4, 5 i 6 tytułu I w załączniku do wspomnianego zalecenia;
- 8) **„zamówienia przedkomercyjne”** oznaczają zamawianie usług badawczych i rozwojowych obejmujące podział ryzyka i korzyści na warunkach rynkowych, rozwój konkurencyjny w etapach, przy czym zamówione usługi badań i rozwoju są wyraźnie oddzielone od etapu komercyjnego rozpowszechniania produktów końcowych;
- 9) **„zarządzający projektem”** oznacza każdą instytucję zamawiającą z siedzibą w państwie członkowskim lub państwie stowarzyszonym, ustanowioną przez państwo członkowskie lub państwo stowarzyszone lub grupę państw członkowskich lub państw stowarzyszonych w celu zarządzania ponadnarodowymi projektami zbrojeniowymi na stałe lub doraźnie;
- 10) **„beneficjent”** oznacza dowolny podmiot prawny otrzymujący finansowanie ze środków tego funduszu;
- 11) **„działanie badawcze”** oznacza każde działanie polegające na działalności badawczej, w której główny nacisk położono na zastosowania w dziedzinie obronności;
- 12) **„wyniki”** oznaczają wszelkie materialne lub niematerialne skutki działania, takie jak dane, wiedza fachowa lub informacje, bez względu na ich formę lub charakter, niezależnie od tego, czy mogą być one chronione, jak również wszelkie związane z nimi prawa, w tym prawa własności intelektualnej;
- 13) **„sprawozdanie specjalne”** oznacza konkretny element działania badawczego streszczający jego wyniki, zawierający wyczerpujące informacje na temat podstawowych zasad, celów, rzeczywistych rezultatów, podstawowych właściwości, przeprowadzonych testów, potencjalnych korzyści, potencjalnych zastosowań w zakresie obrony i oczekiwanej ścieżki wykorzystania badań;
- 14) **„prototyp systemu”** oznacza model produktu lub technologii, na którym można zademonstrować jego działanie w środowisku operacyjnym;
- 15) **„państwo trzecie”** oznacza państwo, które nie jest członkiem Unii;
- 16) **„niestowarzyszone państwo trzecie”** oznacza państwo trzecie, które nie jest państwem stowarzyszonym, zgodnie z art. 5;
- 17) **„podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego”** oznacza podmiot prawny mający siedzibę w niestowarzyszonym państwie trzecim lub posiadający swoje zarządcze struktury wykonawcze w niestowarzyszonym państwie trzecim.

¹⁷ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

Artykuł 3 *Cele funduszu*

1. Ogólnym celem funduszu jest wzmacnianie zdolności w zakresie konkurencyjności, efektywności i innowacyjności europejskiego przemysłu obronnego poprzez wspieranie wspólnych działań i współpracy transgranicznej między podmiotami prawnymi w całej Unii, z uwzględnieniem MŚP i spółek o średniej kapitalizacji, a także promowanie lepszego wykorzystania potencjału przemysłowego w zakresie innowacji, badań i rozwoju technologicznego, na każdym etapie cyklu życia przemysłowego, co ma przyczynić się tym samym do osiągnięcia strategicznej autonomii Unii. Fundusz powinien również przyczyniać się do zapewnienia swobody działania Unii i jej autonomii, w szczególności w kategoriach technologicznych i przemysłowych.
2. Cele szczegółowe funduszu są następujące:
 - a) wspieranie opartych na współpracy projektów badawczych, które mogą znacznie zwiększyć potencjał przyszłych zdolności, mających na celu maksymalizację innowacji i wprowadzenie nowych produktów i technologii obronnych, w tym technologii przełomowych;
 - b) wspieranie opartych na współpracy projektów rozwojowych dotyczących produktów i technologii obronnych, zgodnych z priorytetami dotyczącymi zdolności obronnych uzgodnionymi wspólnie przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, co przyczynia się tym samym do większej efektywności wydatków na obronność w Unii, osiągnięcia większych korzyści skali, zmniejszenia ryzyka zbędnego powielania działań, a przez to do zmniejszenia rozdrobienia produktów i technologii obronnych w całej Unii. Fundusz doprowadzi ostatecznie do zwiększenia interoperacyjności między zdolnościami państw członkowskich.

Artykuł 4 *Budżet:*

1. Pula środków finansowych na realizację Europejskiego Funduszu Obronnego na lata 2021–2027 wynosi 13 000 000 000 EUR według cen bieżących.
2. Orientacyjny podział kwoty, o której mowa w ust. 1, jest następujący:
 - a) do 4 100 000 000 EUR na działania badawcze;
 - b) do 8 900 000 000 mln EUR na działania rozwojowe.
3. Kwota, o której mowa w ust. 1, może być wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną w ramach realizacji funduszu, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrola, audyt i ocena, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.
4. Do 5 % puli środków finansowych, o której mowa w ust. 1, przeznacza się na wsparcie przełomowych technologii obronnych.
5. Środki przydzielone państwom członkowskim w ramach zarządzania dzielonego mogą, na ich wniosek, zostać przeniesione do funduszu. Komisja wykonuje te środki bezpośrednio zgodnie z art. [62 ust. 1 lit. a)] rozporządzenia finansowego. W miarę możliwości środki te wykorzystuje się na rzecz danego państwa członkowskiego.

Artykuł 5
Państwa stowarzyszone

Uczestnictwo w funduszu jest otwarte dla członków Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), którzy należą do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zgodnie z warunkami ustanowionymi w Porozumieniu EOG;

Artykuł 6
Wsparcie na rzecz przełomowych technologii obronnych

1. Komisja przyznaje finansowanie w drodze otwartych i publicznych konsultacji dotyczących obszarów interwencji określonych w programach prac.
2. Komisja może, w zależności od przypadku, znaleźć najbardziej odpowiednią formę finansowania w celu sfinansowania innowacyjnych rozwiązań.

Artykuł 7
Etyka

1. Działania prowadzone w ramach funduszu muszą być zgodne z zasadami etyki i odpowiednimi przepisami krajowymi, unijnymi i międzynarodowymi.
2. Wnioski poddaje się systematycznie kontroli przesiewowej w celu określenia tych działań, które rodzą wątpliwości dotyczące złożonych lub poważnych kwestii etycznych, i przedkłada do oceny pod kątem etyczności. Kontrole przesiewowe i oceny pod kątem etyczności przeprowadzane są przez Komisję przy wsparciu ekspertów ds. etyki w dziedzinie obronności. Komisja zapewnia w największym możliwym stopniu przejrzystość procedur w zakresie etyki.
3. Podmioty uczestniczące w działaniu uzyskują przed rozpoczęciem odpowiednich działań wszelkie zatwierdzenia lub inne obowiązkowe dokumenty od odpowiednich krajowych bądź lokalnych komisji etycznych lub innych organów, takich jak organy ochrony danych. Dokumenty te przechowuje się w aktach i udostępnia Komisji.
4. W stosownych przypadkach Komisja przeprowadza kontrole pod kątem etyczności w trakcie realizacji działania. W przypadku wątpliwości dotyczących poważnych lub złożonych kwestii etycznych kontrole przeprowadzane są przez Komisję przy wsparciu ekspertów ds. etyki w dziedzinie obronności.
5. Działania, które nie są akceptowalne ze względów etycznych, mogą zostać odrzucone lub zakończone w dowolnym momencie.

ROZDZIAŁ II
PRZEPISY FINANSOWE

Artykuł 8
Realizacja i formy finansowania unijnego

1. Fundusz jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

2. Fundusz może zapewniać finansowanie w dowolnej formie przewidzianej w rozporządzeniu finansowym, w szczególności w postaci dotacji, nagród i zamówień. Może również zapewniać finansowanie w formie instrumentów finansowych w ramach działań łączonych.

Artykuł 9

Finansowanie skumulowane, uzupełniające i łączone

1. Działanie, które otrzymało wkład z innego programu unijnego, może również otrzymać wkład w ramach funduszu, pod warunkiem że wkład z obu programów nie pokrywa tych samych kosztów. Do każdego wkładu do danego działania zastosowanie mają przepisy dotyczące odpowiedniego unijnego programu/funduszu, z którego pochodzi ten wkład. Finansowanie skumulowane nie może przekraczać łącznych kosztów kwalifikowalnych działania, a wsparcie z różnych programów Unii można obliczać proporcjonalnie zgodnie z dokumentami określającymi warunki wsparcia.
2. Działania, którym przyznano certyfikat pieczęci doskonałości, lub które spełniają wszystkie następujące warunki porównawcze:
 - a) zostały ocenione w ramach zaproszenia do składania wniosków w ramach funduszu,
 - b) spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w tym zaproszeniu do składania wniosków,
 - c) nie mogą zostać sfinansowane w ramach tego zaproszenia do składania wniosków ze względu na ograniczenia budżetowe,

mogą otrzymać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego lub Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodnie z art. [65] ust. 5 rozporządzenia (UE) XX [rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów] i art. [8] rozporządzenia (UE) XX [w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej], pod warunkiem że działania te są zgodne z celami danego programu. Zastosowanie mają przepisy dotyczące funduszu, z którego pochodzi wsparcie.

ROZDZIAŁ III DOTACJE

Artykuł 10

Kwalifikujące się podmioty

1. Wnioskodawcy i ich podwykonawcy kwalifikują się do finansowania, pod warunkiem że mają siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym, posiadają zarządcze struktury wykonawcze w Unii lub w państwie stowarzyszonym i nie podlegają kontroli sprawowanej przez niestowarzyszone państwo trzecie ani przez podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 wnioskodawca mający siedzibę w Unii lub w państwie stowarzyszonym i podlegający kontroli sprawowanej przez niestowarzyszone państwo trzecie lub podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego może kwalifikować się do finansowania, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów działania i pod warunkiem że jego udział nie będzie stanowił zagrożenia dla interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa. W celu zapewnienia ochrony interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa w zaproszeniu do składania wniosków wymaga się od wnioskodawcy dostarczenia informacji wykazujących w szczególności, że:
 - a) kontrola nad wnioskodawcą nie będzie wykonywana w sposób ograniczający jego zdolność do realizacji i zakończenia działania;
 - b) uniemożliwi się dostęp niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich do informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych związanych z tym działaniem, a osoby zaangażowane w działanie będą posiadać krajowe poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie lub kraj stowarzyszony;
 - c) wyniki działania pozostają u beneficjenta i nie podlegają kontroli lub ograniczeniom ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub innych podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich w trakcie działania oraz przez określony czas po jego zakończeniu.
3. Cała infrastruktura, obiekty, aktywa i zasoby wykorzystywane w działaniach finansowanych w ramach funduszu muszą być zlokalizowane na terytorium Unii lub państw stowarzyszonych. Ponadto podczas wykonywania działań kwalifikowalnych beneficjenci i ich podwykonawcy współpracują wyłącznie z podmiotami prawnymi z siedzibą w Unii lub w państwie stowarzyszonym i niepodlegającymi kontroli sprawowanej przez niestowarzyszone państwa trzecie lub podmioty z niestowarzyszonych państw trzecich.
4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 beneficjenci i podwykonawcy zaangażowani w działanie mogą wykorzystywać swoje aktywa, infrastrukturę, obiekty i zasoby znajdujące się lub przechowywane na terytorium niestowarzyszonego państwa trzeciego, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów danego działania i pod warunkiem że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich. Beneficjenci i ich podwykonawcy realizujący działanie kwalifikowalne mogą na tych samych warunkach współpracować z podmiotem mającym siedzibę w niestowarzyszonym państwie trzecim. Koszty związane z korzystaniem z takiej infrastruktury, obiektów, aktywów lub zasobów i związane z taką współpracą nie kwalifikują się do finansowania ze środków funduszu.
5. W celu zapewnienia ochrony interesów Unii i jej państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa w zaproszeniu do składania wniosków lub umowie o udzielenie dotacji określa się dodatkowe warunki. Warunki te odnoszą się w szczególności do przepisów dotyczących własności wyników działania oraz dostępu do informacji niejawnych i szczególnie chronionych informacji jawnych, a także do gwarancji bezpieczeństwa dostaw.
6. Wnioskodawcy dostarczają wszelkie istotne informacje niezbędne do oceny kryteriów kwalifikowalności i warunków, o których mowa w ust. 1–4.
7. Wnioski, które wymagają weryfikacji na podstawie ust. 2 lub ust. 4, można składać wyłącznie za zgodą państwa członkowskiego lub państwa stowarzyszonego, w którym wnioskodawca ma siedzibę.
8. W przypadku wprowadzenia w trakcie realizacji działania zmiany, w związku z którą można zakwestionować spełnienie tych kryteriów i warunków, dany beneficjent informuje o tym

Komisję, która ocenia, czy przedmiotowe kryteria kwalifikowalności i warunki są nadal spełniane, i rozważa potencjalny wpływ zaistniałej sytuacji na finansowanie danego działania.

9. Na potrzeby niniejszego artykułu określenie „podwykonawcy” odnosi się do podwykonawców związanych bezpośrednim stosunkiem umownym z beneficjentem, innych podwykonawców, którym przyznano co najmniej 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych działania, oraz podwykonawców, którzy mogą potrzebować dostępu do informacji niejawnych zgodnie z decyzją Komisji (UE, Euratom) 2015/444 w celu realizacji działania.

Artykuł 11 *Działania kwalifikowalne*

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3.
2. Fundusz wspiera działania obejmujące zarówno tworzenie nowych, jak i modernizację istniejących produktów i technologii, w przypadku gdy wykorzystanie wcześniej istniejących informacji koniecznych do wykonania modernizacji nie podlega ograniczeniom, w sposób bezpośredni lub pośredni, ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich.
3. Działanie kwalifikowalne musi dotyczyć co najmniej jednego z poniższych elementów:
 - a) zadania mające na celu stworzenie, zapewnienie podstaw i poprawę stanu nowej wiedzy i technologii obronnej, która może mieć istotny wpływ na obronność;
 - b) zadania mające na celu zwiększenie interoperacyjności i odporności, z uwzględnieniem ochrony produkcji i wymiany danych, opanowanie krytycznych technologii obronnych, zwiększenie bezpieczeństwa dostaw lub umożliwienie skutecznego wykorzystania wyników na potrzeby produktów i technologii obronnych;
 - c) prace studyjne, takie jak studia wykonalności w celu sprawdzenia wykonalności nowych lub ulepszonych technologii, produktów, procesów, usług, rozwiązań lub danych statystycznych dotyczących przemysłu obronnego i projekty pilotażowe w zakresie gromadzenia danych;
 - d) projekt produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów lub technologii obronnych, a także określenie specyfikacji technicznych, na podstawie których dany projekt został opracowany, co może obejmować także częściowe testy w zakresie zmniejszania ryzyka w środowisku przemysłowym lub reprezentatywnym;
 - e) rozwój modeli produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów lub technologii obronnych, na podstawie których można zademonstrować działanie danego elementu w środowisku operacyjnym (prototyp systemu);
 - f) testowanie produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów lub technologii obronnych;
 - g) kwalifikowanie produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów lub technologii obronnych. Kwalifikowanie to całość procesu, w którym wykazuje się, że projekt produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów bądź technologii obronnych spełnia określone wymagania. Proces ten dostarcza obiektywnych dowodów potwierdzających, że wykazano spełnienie określonych wymagań projektu;
 - h) certyfikacja produktów, materialnych lub niematerialnych komponentów lub technologii obronnych. Certyfikacja to proces, w którym organ krajowy zaświadcza, że

produkty, materialne lub niematerialne komponenty lub technologie obronne są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami;

- i) rozwój technologii lub aktywów zwiększających wydajność w całym cyklu życia produktów i technologii obronnych;
 - j) działania upowszechniające, wydarzenia służące nawiązywaniu kontaktów oraz działania służące podnoszeniu świadomości.
4. O ile nie przewidziano inaczej w programie prac, o którym mowa w art. 27, działania podejmowane są we współpracy z co najmniej trzema podmiotami prawnymi, które mają siedziby w co najmniej trzech różnych państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych. Co najmniej trzy z tych kwalifikujących się podmiotów, które mają siedziby w co najmniej dwóch różnych państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych, nie mogą, w trakcie całego okresu realizacji działania, podlegać skutecznej kontroli sprawowanej, bezpośrednio lub pośrednio, przez ten sam podmiot, ani nie mogą kontrolować siebie nawzajem.
5. Ust. 4 nie ma zastosowania do działań, o których mowa w ust. 3 lit. c) i j), ani do działań, o których mowa w art. 6.
6. Działania służące opracowywaniu produktów i technologii, których stosowanie, rozwój lub produkcja są zakazane na mocy mających zastosowanie przepisów prawa międzynarodowego, nie kwalifikują się.

Artykuł 12

Procedura kwalifikacji i wyboru

- 1. Dotacje mogą być udzielane bez zaproszenia do składania wniosków podmiotom prawnym określonym w programie prac zgodnie z art. [195 lit. e)] rozporządzenia finansowego.
- 2. Komisja przyznaje środki finansowe na wybrane działania po każdym zaproszeniu lub po zastosowaniu art. [195 lit. e)] rozporządzenia finansowego.
- 3. W odniesieniu do przyznawania finansowania na działania rozwojowe Komisja działa w drodze aktów wykonawczych przyjętych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 13

Kryteria wyboru

- 1. Każda propozycja jest oceniana w oparciu o następujące kryteria:
 - a) wkład do doskonałości lub możliwy przełom w dziedzinie obronności, w szczególności przez wykazanie, że przewidywane wyniki proponowanego działania mają istotną przewagę nad istniejącymi produktami lub technologiami;
 - b) wkład do innowacji i rozwoju technologicznego europejskiego przemysłu obronnego, w szczególności poprzez wykazanie, że proponowane działanie obejmuje przełomowe lub nowatorskie koncepcje i podejścia, nowe obiecujące udoskonalenia technologiczne w przyszłości bądź zastosowania technologii lub koncepcji wcześniej nie stosowanych w sektorze obronności;
 - c) wkład do konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego, w szczególności poprzez stworzenie nowych możliwości rynkowych i przyspieszenie wzrostu przedsiębiorstw w całej Unii;

- d) wkład do interesów Unii w zakresie bezpieczeństwa i obronności zgodnie z priorytetami, o których mowa w art. 3 ust. 2, a w stosownych przypadkach – z regionalnymi i międzynarodowymi umowami o współpracy;
 - e) wkład do tworzenia nowej współpracy transgranicznej między podmiotami prawnymi, w szczególności w przypadku MŚP mających siedzibę w państwach członkowskich lub państwach stowarzyszonych innych niż te, w których mają siedzibę podmioty należące do konsorcjum niebędące MŚP;
 - f) jakość i efektywność realizacji działania.
2. Zgodnie z ust. 1 lit. d) można brać pod uwagę priorytety regionalne i międzynarodowe, w szczególności w celu uniknięcia zbędnego powielania działań, pod warunkiem że służą interesom Unii w zakresie bezpieczeństwa i obronności i nie wykluczają udziału żadnego z państw członkowskich.

Artykuł 14 *Stopa współfinansowania*

1. Fundusz może finansować do 100 % kosztów kwalifikowalnych działania, bez uszczerbku dla zasady współfinansowania.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1:
 - a) w odniesieniu do działań określonych w art. 11 ust. 3 lit. e) pomoc finansowa ze środków funduszu nie może przekraczać 20 % kosztów kwalifikowalnych działania,
 - b) w odniesieniu do działań określonych w art. 11 ust. 3 lit. f)–h) pomoc finansowa ze środków funduszu nie może przekraczać 80 % kosztów kwalifikowalnych działania,
3. W przypadku działań rozwojowych stopę finansowania zwiększa się w następujących przypadkach:
 - a) działanie podjęte w ramach stałej współpracy strukturalnej, ustanowionej decyzją Rady (WPZiB) 2017/2315 z dnia 11 grudnia 2017 r., może korzystać ze stopy finansowania powiększonej o dodatkowe 10 punktów procentowych;
 - b) konsorcjum korzysta ze stopy finansowania powiększonej o punkty procentowe odpowiadające wartości procentowej łącznych kosztów kwalifikowalnych, które zostały przyznane MŚP z siedzibą w państwie członkowskim lub w państwie stowarzyszonym innym niż te, w których siedzibę mają członkowie konsorcjum niebędący MŚP;
 - c) konsorcjum korzysta ze stopy finansowania powiększonej o punkty procentowe odpowiadające jednej czwartej wartości procentowej łącznych kosztów kwalifikowalnych, które zostały przyznane spółkom o średniej kapitalizacji z siedzibą w państwie członkowskim lub w państwie stowarzyszonym innym niż te, w których siedzibę mają pozostali członkowie konsorcjum niebędący MŚP ani spółkami o średniej kapitalizacji;
 - d) łączne podwyższenie stopy finansowania danego działania nie może przekraczać 30 punktów procentowych.

Artykuł 15 *Zdolność finansowa*

Na zasadzie odstępstwa od art. [198] rozporządzenia finansowego:

- a) zdolność finansową weryfikuje się tylko w odniesieniu do koordynatora i tylko wówczas, gdy wnioskowane finansowanie z Unii jest nie mniejsze niż 500 000 EUR. Jeżeli istnieją jednak uzasadnione wątpliwości co do zdolności finansowej, Komisja weryfikuje również zdolność finansową innych wnioskodawców lub koordynatorów wnioskujących o kwotę finansowania poniżej progu, o którym mowa w zdaniu pierwszym;
- b) nie weryfikuje się zdolności finansowej w odniesieniu do podmiotów prawnych, których rentowność jest gwarantowana przez państwo członkowskie, ani w odniesieniu do uczelni;
- c) jeżeli zdolność finansowa jest strukturalnie gwarantowana przez inny podmiot prawny, weryfikuje się jego zdolność finansową.

Artykuł 16
Koszty pośrednie

- 1. Pośrednie koszty kwalifikowalne ustala się przez zastosowanie stawki zryczałtowanej wynoszącej 25 % łącznych bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych, z wyłączeniem bezpośrednich kosztów kwalifikowalnych podwykonawstwa, wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich oraz wszelkich kosztów jednostkowych lub płatności ryczałtowych, które obejmują koszty pośrednie.
- 2. W stosownych przypadkach pośrednie koszty kwalifikowalne wykraczające poza stawkę zryczałtowaną w wysokości 25 % mogą zostać określone zgodnie ze zwyczajową praktyką beneficjenta w zakresie księgowania kosztów na podstawie rzeczywistych kosztów pośrednich, pod warunkiem że te praktyki księgowania kosztów są akceptowane przez władze krajowe w ramach porównywalnych systemów finansowania zgodnie z art. [185] rozporządzenia finansowego i zgłoszone Komisji.

Artykuł 17
Stosowanie jednorazowej płatności ryczałtowej lub wkładu niepowiązanego z kosztami

- 1. W przypadku dotacji przyznawanych na działania, o których mowa w art. 11 ust. 3 lit. e), oraz innych działań, w przypadku których państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone finansują główną część budżetu, Komisja może stosować:
 - a) wkład niezwiązany z kosztami, o którym mowa w art. [180 ust. 3] rozporządzenia finansowego, i oparty na osiągnięciu wyników mierzonych przez odniesienie do wcześniej ustalonych celów pośrednich lub przy użyciu wskaźników realizacji celów; lub
 - b) jednorazową płatność ryczałtową, o której mowa w art. [182] rozporządzenia finansowego, opartą na tymczasowym budżecie działania, które zostało już zatwierdzone przez organy krajowe współfinansujących państw członkowskich i państw stowarzyszonych.
- 2. Koszty pośrednie uwzględnia się w płatności ryczałtowej.

Artykuł 18
Zamówienia przedkomercyjne

1. Unia może wspierać zamówienia przedkomercyjne poprzez przyznawanie dotacji instytucjom zamawiającym lub podmiotom zamawiającym, zdefiniowanym w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE¹⁸, 2014/25/UE¹⁹ i 2009/81/WE²⁰, które wspólnie zamawiają badania i rozwój dotyczące usług obronnych lub koordynują swoje procedury udzielania zamówień.
2. Procedury udzielania zamówień:
 - a) muszą być zgodne z przepisami niniejszego rozporządzenia;
 - b) mogą zezwalać na zawarcie wielu umów w ramach tej samej procedury (zakupy u wielu dostawców);
 - c) zapewniają udzielenie zamówień oferentom proponującym najkorzystniejszy stosunek wartości do ceny.

Artykuł 19
Fundusz gwarancyjny

Z wkładów do mechanizmu wzajemnego ubezpieczenia można pokryć ryzyko związane z odzyskaniem środków należnych od beneficjentów i wkłady te uznaje się za wystarczającą gwarancję w ramach rozporządzenia finansowego. Zastosowanie mają przepisy określone w [art. X] rozporządzenia XXX [rozporządzenia, które zastąpi rozporządzenie w sprawie Funduszu Gwarancyjnego].

ROZDZIAŁ IV
INNE FORMY FINANSOWANIA PRZEZ UNIE

Artykuł 20
Warunki kwalifikowalności dotyczące zamówień i nagród

W przypadku gdy jest to niezbędne do ochrony istotnych interesów w zakresie bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich, Komisja ustala wymagane warunki kwalifikowalności mające zastosowanie do zamówień lub nagród finansowanych ze środków funduszu. W tym celu zwraca się

¹⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 243).

²⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76).

szczególną uwagę na konieczność posiadania przez beneficjentów siedziby w Unii lub w państwach stowarzyszonych, na zobowiązanie się przez beneficjentów do prowadzenia wszelkich istotnych działań w Unii oraz na to, że beneficjenci nie mogą podlegać skutecznej kontroli ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich. Warunki te zostają włączone do dokumentów dotyczących zamówienia lub nagrody, stosownie do przypadku, i mają zastosowanie do pełnego cyklu życia umowy będącej ich wynikiem.

Artykuł 21

Działania łączone

Działania łączone, co do których podjęto decyzję w ramach niniejszego funduszu, realizowane są zgodnie z [rozporządzeniem InvestEU] oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

TYTUŁ II

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE

MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO BADAŃ

Artykuł 22 *Własność wyników*

1. Wyniki działań są własnością beneficjentów, którzy je opracowują. W przypadku gdy podmioty prawne wspólnie opracowują wyniki i nie można ustalić ich odpowiedniego wkładu lub w przypadku gdy nie można wyodrębnić takich wspólnych wyników, wyniki te stanowią współwłasność podmiotów prawnych.
2. Jeżeli pomocy unijnej udziela się w formie zamówień publicznych, wyniki są własnością Unii. Państwa członkowskie i państwa stowarzyszone korzystają bezpłatnie z praw dostępu do wyników na wyraźne żądanie.
3. W uzasadnionych przypadkach w umowie o udzielenie dotacji można nałożyć obowiązek, aby wyniki działań otrzymujących wsparcie ze środków funduszu nie podlegały żadnej kontroli lub ograniczeniu, bezpośrednio lub pośrednio, za pośrednictwem co najmniej jednego pośredniego podmiotu prawnego, z uwzględnieniem transferu technologii, przez niestowarzyszone państwo trzecie lub przez podmiot z niestowarzyszonego państwa trzeciego.
4. W uzasadnionych przypadkach umowa o udzielenie dotacji określa prawo Komisji do otrzymania powiadomienia o przekazaniu prawa własności wyników bądź o udzieleniu licencji dotyczącej wyników niestowarzyszonemu państwu trzeciemu lub podmiotowi z niestowarzyszonego państwa trzeciego oraz do zgłoszenia sprzeciwu wobec powyższego. Takie przekazania praw nie mogą naruszać interesów w zakresie obronności i bezpieczeństwa Unii i jej państw członkowskich ani celów niniejszego rozporządzenia określonych w art. 3.
5. Organy krajowe państw członkowskich i państw stowarzyszonych korzystają z praw dostępu do sprawozdania specjalnego z projektu, który otrzymał finansowanie unijne. Takie prawa dostępu przyznawane są nieodpłatnie i przekazywane przez Komisję państwom członkowskim i państwom stowarzyszonym po zapewnieniu, że odpowiednie obowiązki zachowania poufności zostały wprowadzone.
6. Organy krajowe państw członkowskich i państw stowarzyszonych korzystają ze sprawozdania specjalnego wyłącznie do celów związanych z wykorzystaniem przez siły zbrojne lub służby bezpieczeństwa lub służby wywiadu, bądź na rzecz tych sił lub służb, w tym w ramach ich programów współpracy. Takie wykorzystanie obejmuje między innymi analizę, ewaluację, ocenę, badania, projektowanie, rozwój, produkcję, usprawnianie, modyfikację, konserwację, naprawy, remonty oraz akceptację i certyfikację produktów, obsługę, szkolenia, usuwanie i inne usługi projektowe oraz wdrażanie produktu, a także ocenę i opracowanie wymogów technicznych na potrzeby zamówień.
7. Beneficjenci udzielają nieodpłatnie praw dostępu do swoich wyników instytucjom, organom lub agencjom Unii do należycie uzasadnionych celów w zakresie opracowania, wdrożenia i monitorowania unijnych polityk lub programów. Takie prawa dostępu są ograniczone do zastosowania niekomercyjnego i niekonkurencyjnego.
8. W celu zagwarantowania maksymalnej absorpcji wyników oraz zapobiegania nienależnym korzyściom w umowach o udzielenie dotacji i w umowach dotyczących przedkomercyjnych

zamówień publicznych stosuje się przepisy szczegółowe dotyczące własności, praw dostępu i udzielania licencji. Instytucjom zamawiającym przysługują co najmniej nieodpłatne prawa dostępu do wyników na własny użytek oraz prawo udzielania lub wymagania od beneficjentów udzielania licencji niewyłącznych osobom trzecim do celów wykorzystania wyników, na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, bez prawa do udzielania sublicencji. Wszystkie państwa członkowskie i państwa stowarzyszone uzyskują nieodpłatnie dostęp do sprawozdania specjalnego. Jeśli wykonawca nie wykorzysta komercyjnie wyników w określonym czasie po udzieleniu zamówienia przedkomercyjnego wskazanym w umowie, przenosi wszelkie prawa własności wyników na instytucje zamawiające.

TYTUŁ III

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE

MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO ROZWOJU

Artykuł 23

Dodatkowe kryteria kwalifikowalności

1. W stosownych przypadkach konsorcjum wykazuje, że pozostałe koszty działania kwalifikowalnego, które nie są objęte wsparciem Unii, zostaną pokryte za pomocą innych środków finansowania, takich jak wkłady państw członkowskich lub państw stowarzyszonych bądź inne środki współfinansowania ze strony podmiotów prawnych.
2. W przypadku gdy odnosi się to do działań, o których mowa w art. 11 ust. 3 lit. d), działanie opiera się na zharmonizowanych wymogach dotyczących zdolności uzgodnionych przez odpowiednie państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone.
3. W odniesieniu do działań, o których mowa w art. 11 ust. 3 lit. e)–h), konsorcjum wykazuje za pomocą dokumentów wydanych przez organy krajowe, że:
 - a) co najmniej dwa państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone zamierzają zamówić produkt końcowy lub korzystać z technologii w sposób skoordynowany, z uwzględnieniem zamówień wspólnych;
 - b) działanie opiera się na wspólnych specyfikacjach technicznych uzgodnionych wspólnie przez państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone, które współfinansują dane działanie.

Artykuł 24

Dodatkowe kryteria kwalifikowalności

Oprócz kryteriów wyboru, o których mowa w art. 13, program prac może również uwzględniać:

- a) wkład do zwiększenia efektywności w całym cyklu życia produktów i technologii obronnych, z uwzględnieniem efektywności kosztowej i możliwości osiągnięcia synergii w procesach zamawiania, utrzymania i likwidacji;
- b) poziom współpracy między państwami członkowskimi w ramach działania kwalifikowalnego.

Artykuł 25

Własność wyników

1. Unia nie może być właścicielem produktów ani technologii powstałych w wyniku działań rozwojowych, ani też nie może mieć roszczeń w zakresie praw własności intelektualnej w odniesieniu do wyników takich działań.
2. Wyniki działań, które otrzymują wsparcie ze środków funduszu, nie mogą podlegać kontroli ani ograniczeniom ze strony niestowarzyszonych państw trzecich lub podmiotów z niestowarzyszonych państw trzecich, bezpośrednio lub pośrednio, poprzez co najmniej jeden podmiot prawny, również w zakresie transferu technologii.
3. Odnośnie do wyników opracowanych przez beneficjentów Komisja musi być powiadamiana o każdym przekazaniu prawa własności lub przyznaniu licencji niestowarzyszonym państwom trzecim. Takie przekazanie praw własności lub przyznanie licencji nie może być

sprzeczne z celami Unii i jej państw członkowskich w zakresie obronności i bezpieczeństwa ani z celami niniejszego rozporządzenia określonymi w art. 3, w przeciwnym razie konieczny będzie zwrot finansowania otrzymanego w ramach funduszu.

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, w przypadku gdy pomoc Unii ma postać zamówienia publicznego, Unia jest właścicielem wyników, a państwa członkowskie lub państwa stowarzyszone mają prawo do bezpłatnej, niewyłącznej licencji na wykorzystanie wyników na ich pisemny wniosek.

Artykuł 26

Powiadamanie zarządzającego projektem

Jeżeli państwa członkowskie i państwa stowarzyszone wyznaczają zarządzającego projektem, Komisja dokonuje płatności na rzecz beneficjentów po poinformowaniu o tym zarządzającego projektem.

TYTUŁ IV

ZARZĄDZANIE, MONITOROWANIE, OCENA I KONTROLA

Artykuł 27 *Programy prac*

1. Fundusz jest realizowany w ramach rocznych lub wieloletnich programów prac ustanowionych zgodnie z art. [110] rozporządzenia finansowego. W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.
2. Komisja przyjmuje programy prac w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 28 ust. 2.

Artykuł 28 *Komitet*

1. Komisję wspomaga komitet w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011. Europejska Agencja Obrony jest zapraszana do udziału w pracach komitetu w charakterze obserwatora, aby przedstawić swoje opinie i ekspertyzy. Europejska Służba Działań Zewnętrznych jest również zaproszona do udziału w pracach tego komitetu.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 29 *Niezależni eksperci*

1. Komisja powołuje niezależnych ekspertów pomagających w ocenie wniosków zgodnie z art. [237] rozporządzenia finansowego. Może ona również wyznaczyć niezależnych ekspertów do celów doradztwa lub pomocy w monitorowaniu realizacji prowadzonych działań.
2. Niezależni eksperci muszą być obywatelami Unii zidentyfikowanymi i wybranymi na podstawie zaproszeń do wyrażenia zainteresowania skierowanych do odpowiednich organizacji, takich jak ministerstwa obrony i podległe agencje, placówki badawcze, uczelnie, stowarzyszenia przedsiębiorców lub przedsiębiorstwa sektora obronności w celu stworzenia listy ekspertów. Na zasadzie odstępstwa od art. [237] rozporządzenia finansowego przedmiotowa lista nie może być podawana do wiadomości publicznej.
3. Niezależni eksperci muszą mieć odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie.
4. Komitet, o którym mowa w art. 28, co roku otrzymuje informacje na temat listy ekspertów.
5. Niezależnych ekspertów wybiera się na podstawie ich umiejętności, doświadczenia i wiedzy odpowiednich do celów realizacji powierzonych im zadań.

Artykuł 30 *Stosowanie przepisów dotyczących informacji niejawnych*

1. W ramach zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia:

- a) każde państwo członkowskie lub państwo stowarzyszone zapewnia, aby jego krajowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa oferowały stopień ochrony informacji niejawnych Unii Europejskiej równoważny stopniowi ochrony przewidzianemu przez przepisy dotyczące bezpieczeństwa określone w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie przepisów bezpieczeństwa dotyczących ochrony informacji niejawnych UE²¹ oraz przepisy Rady dotyczące bezpieczeństwa określone w załącznikach do decyzji 2013/488/UE²²;
 - b) państwa członkowskie i państwa stowarzyszone niezwłocznie powiadamiają Komisję o krajowych przepisach bezpieczeństwa, o których mowa w lit. a);
 - c) osoby fizyczne mieszkające w niestowarzyszonych państwach trzecich i osoby prawne mające siedzibę w niestowarzyszonych państwach trzecich mogą mieć do czynienia z informacjami niejawnymi UE dotyczącymi funduszu, wyłącznie jeżeli w tych państwach podlegają przepisom dotyczącym bezpieczeństwa zapewniającym stopień ochrony co najmniej równoważny stopniowi ochrony przewidzianemu przez przepisy Komisji dotyczące bezpieczeństwa określone w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444 oraz przepisy Rady dotyczące bezpieczeństwa określone w załącznikach do decyzji 2013/488/UE. Równoważność przepisów dotyczących bezpieczeństwa stosowanych w państwie trzecim lub organizacji międzynarodowej określa się w umowie o bezpieczeństwie informacji, obejmującej – w stosownych przypadkach – kwestie bezpieczeństwa przemysłowego, zawieranej między Unią a takim państwem trzecim lub organizacją międzynarodową zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 218 TFUE oraz z uwzględnieniem art. 13 decyzji 2013/488/UE;
 - d) nie naruszając przepisów art. 13 decyzji 2013/488/UE oraz przepisów w dziedzinie bezpieczeństwa przemysłowego określonych w decyzji Komisji (UE, Euratom) 2015/444, osoba fizyczna lub osoba prawna, państwo trzecie lub organizacja międzynarodowa mogą uzyskać dostęp do informacji niejawnych Unii Europejskiej w przypadku uznania tego za konieczne na podstawie analizy poszczególnych przypadków, stosownie do charakteru i treści takich informacji, zasady ograniczonego dostępu oraz tego, w jakim stopniu jest to korzystne dla Unii.
- 1. W przypadku gdy działania obejmują informacje niejawne, wymagają ich lub takie informacje zawierają, odpowiedni organ finansujący określa w zaproszeniu do składania wniosków/dokumentach zamówienia środki i wymogi niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa takich informacji na wymaganym poziomie.
 - 2. W celu ułatwienia wymiany informacji szczególnie chronionych między Komisją, beneficjentami i, w stosownych przypadkach, państwami członkowskimi, Komisja ustanawia elektroniczny system wymiany informacji.

²¹ Dz.U. L 72 z 17.3.2015, s. 53–88.

²² Dz.U. L 274 z 15.10.2013, s. 1–50.

Artykuł 31
Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Wskaźniki na potrzeby monitorowania realizacji i postępów funduszu w osiągnięciu celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3 przedstawiono w załączniku.
2. Aby zapewnić skuteczną ocenę postępów funduszu w osiągnięciu jego celów, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 36 w celu zmiany załącznika przez dostosowanie lub uzupełnienie zawartych w nim wskaźników, jeżeli uzna to za konieczne, oraz w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i oceny.
3. Komisja regularnie monitoruje realizację funduszu oraz sporządza coroczne sprawozdanie z poczynionych postępów. W tym celu Komisja wprowadza niezbędne mechanizmy monitorowania.
1. System sprawozdawczości dotyczącej realizacji celów zapewnia, że dane na potrzeby monitorowania realizacji funduszu i jego wyników są gromadzone w sposób wydajny, skuteczny i terminowy. W tym celu na odbiorców środków unijnych nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

Artykuł 32
Ocena funduszu

1. Oceny przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Ocena śródkresowa funduszu przeprowadzana jest z chwilą, gdy dostępne są wystarczające informacje na temat realizacji funduszu, jednak nie później niż w ciągu czterech lat od rozpoczęcia realizacji funduszu. Sprawozdanie z oceny śródkresowej będzie obejmowało w szczególności ocenę zarządzania funduszem, wskaźniki realizacji, wyniki wyboru projektów, z uwzględnieniem MŚP i spółek o średniej kapitalizacji oraz stopnia ich udziału transgranicznego, a także finansowanie przyznane zgodnie z art. [195] rozporządzenia finansowego do dnia 31 lipca 2024 r. Komisja może przedłożyć wnioski dotyczące odpowiednich zmian niniejszego rozporządzenia.
3. Po zakończeniu okresu realizacji, lecz nie później niż cztery lata po dniu 31 grudnia 2031 r., Komisja przeprowadza ocenę końcową wdrożenia funduszu. Sprawozdanie z oceny końcowej zawiera wyniki realizacji oraz, w miarę możliwości ze względu na ramy czasowe, skutki funduszu. W sprawozdaniu – przygotowanym na podstawie odpowiednich konsultacji z państwami członkowskimi, państwami stowarzyszonymi i najważniejszymi zainteresowanymi podmiotami – ocenia się w szczególności postępy w osiągnięciu celów określonych w art. 3. Analizuje się także transgraniczny udział, z uwzględnieniem MŚP i spółek o średniej kapitalizacji, w projektach realizowanych ze środków funduszu, a także włączenie MŚP i spółek o średniej kapitalizacji w globalny łańcuch wartości. Ocena musi również zawierać informacje na temat krajów pochodzenia beneficjentów oraz, w miarę możliwości, na temat rozdziału ustanowionych praw własności intelektualnej.
4. Komisja przekazuje wnioski z tych ocen, opatrzone własnymi komentarzami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 33

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę ogólnej pewności zgodnie z art. [127] rozporządzenia finansowego. Europejski Trybunał Obrachunkowy bada rozliczenia wszystkich dochodów i wydatków Unii zgodnie z art. 287 TFUE.

Artykuł 34

Ochrona interesów finansowych Unii

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w funduszu w wyniku decyzji podjętej na podstawie umowy międzynarodowej lub na podstawie jakiegokolwiek innego instrumentu prawnego, to państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp w zakresie, jaki jest konieczny, aby umożliwić odpowiedzialnemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) lub Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu wykonywanie w pełni ich odnośnych uprawnień. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawa do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Artykuł 35

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego uznają pochodzenie i zapewniają eksponowanie finansowania unijnego (w szczególności podczas promowania działań i ich wyników) poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych informacji skierowanych do różnych grup odbiorców, w tym do mediów i opinii publicznej.
2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z funduszem, jego działaniami i wynikami. Zasoby finansowe przydzielone na fundusz przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej w zakresie priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

TYTUŁ V

AKTY DELEGOWANE, PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 36

Akty delegowane

1. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 31, powierza się Komisji na czas nieokreślony od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
2. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 31, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
3. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
5. Akt delegowany przyjęty zgodnie z art. 31 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 37

Uchylenie

6. Rozporządzenie (UE) nr .../.... (Europejski program rozwoju przemysłu obronnego) traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r.

Artykuł 38

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub modyfikację danych działań, aż do ich zamknięcia, zgodnie z [rozporządzeniem dotyczącym Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego], które nadal stosuje się do danych działań aż do ich zamknięcia.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych dla funduszu może również obejmować wydatki na wsparcie techniczne i administracyjne na potrzeby przejścia między funduszem a środkami przyjętymi w ramach poprzednich programów, [rozporządzenia dotyczącego Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego] oraz działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością.

3. W razie potrzeby w budżecie obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 4 ust. 4, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną zakończone do dnia 31 grudnia 2027 r.

Artykuł 39
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Stosuje się je od dnia 1 stycznia 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

- 1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy
- 1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (*klaster programów*)
- 1.3. Charakter wniosku/inicjatywy
- 1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy
- 1.5. Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy
- 1.6. Planowane tryby zarządzania

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

- 2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości
- 2.2. System zarządzania i kontroli
- 2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

- 3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ
- 3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki
 - 3.2.1. *Synteza szacunkowego wpływu na wydatki*
 - 3.2.2. *Szacunkowy wpływ na środki administracyjne*
 - 3.2.3. *Udział osób trzecich w finansowaniu*
- 3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny na lata 2021–2027

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa (*klaster programów*)

Bezpieczeństwo i obrona

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☐ nowego działania

☒ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego²³ dla pionu badań stosowanych w zakresie obronności Europejskiego Funduszu Obronnego

☒ przedłużenia bieżącego działania dla pionu rozwoju zdolności obronnych Europejskiego Funduszu Obronnego

☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Uzasadnienie wniosku/inicjatywy

1.4.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Wniosek ustawodawczy w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu Obronnego opiera się na art. 173 TFUE (przemysł) oraz na art. 182 TFUE (badania naukowe). Celem ogólnym funduszu jest poprawa konkurencyjności przemysłu obronnego.

Rozporządzenie w sprawie Europejskiego Funduszu Obronnego umożliwi Komisji ustanowienie programu finansowania, realizowanego głównie poprzez dotacje przyznawane po corocznym zaproszeniu do składania wniosków oraz po przyjęciu programów prac w ramach procedury komitetowej.

Konieczne jest przygotowanie kompletnego zestawu procedur (finansowych, prawnych, informatycznych, dotyczących przetwarzania informacji szczególnie chronionych), dokumentów i formularzy, w oparciu o doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji działania przygotowawczego Unii w zakresie badań nad obronnością (2016–2018) oraz Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego (2019–2020).

1.4.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej*

²³ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

efektywności lub komplementarności). Do celów niniejszego punktu „wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej” oznacza wartość wynikającą z interwencji Unii wykraczającą poza wartość, która zostałaby uzyskana bez tej interwencji, przez same państwa członkowskie.

Przyczyny działania na poziomie europejskim (*ex ante*) [...]

Projekty badawczo-rozwojowe przemysłu obronnego są zarządzane prawie wyłącznie na szczeblu krajowym, a fazy badań i rozwoju należą do najbardziej ryzykownych. Z powodu ograniczonych zasobów budżetowych te fazy po prostu nie są finansowane w większości państw członkowskich, co prowadzi do uzależnienia od gotowych produktów i od ich dostawców.

Europejski sektor obronności cierpi z powodu niskiego poziomu inwestycji i charakteryzuje się fragmentacją rynku według granic krajowych, co prowadzi do powielania działań. Ponadto przyglądając się przemysłowi obronemu funkcjonującemu w UE, zauważyć można rosnące niedobory, starzejące się technologie i brak nowych programów, zwłaszcza tych opartych na współpracy. Współpraca transgraniczna może pomóc w lepszym wykorzystaniu efektu skali poprzez ograniczenie powielania działań i umożliwienie rozwoju niezbędnych produktów i technologii.

Brak koordynacji i spójności między państwami członkowskimi jest również przyczyną obniżenia konkurencyjności europejskiego przemysłu obronnego w porównaniu z konkurentami w innych krajach; przemysł obronny jest istotną pozycją w kosztach budżetów krajowych, a równocześnie stanowi sporą przeszkodę we wdrożeniu wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony (WPBiO).

Oczekiwana wygenerowana unijna wartość dodana (*ex post*) [...]

Działanie na poziomie UE zapewni wartość dodaną poprzez dalsze stymulowanie współpracy w przemyśle obronnym dzięki zachętom dotyczącym innowacji, w tym technologii przełomowych, projektów badań stosowanych w zakresie obronności oraz rozwoju produktów i technologii obronnych, których nie można by zrealizować na szczeblu krajowym ze względu na koszty i związane z nimi ryzyko.

Wsparcie Unii Europejskiej pozwoli przemysłowi obronemu przeznaczyć konieczne fundusze na projekty, które często przekraczają możliwości jednego kraju: charakter tych projektów i ich koszty sprawiają, że współpraca transgraniczna jest niezbędna.

Wspólne specyfikacje techniczne, które będą wymagane na mocy rozporządzenia, będą zachęcać państwa członkowskie i przemysł obronny do tworzenia wspólnych norm, co doprowadzi do lepszej i skuteczniejszej współpracy.

1.4.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Działanie pilotażowe oraz działanie przygotowawcze Unii w zakresie badań nad obronnością w pionie badań stosowanych w zakresie obronności oraz Europejski program rozwoju przemysłu obronnego w pionie rozwoju zdolności obronnych to programy podobne do zaproponowanych działań: doświadczenie zdobyte w tych programach, w szczególności co do trybu zarządzania, jest wykorzystywane do określenia mechanizmu zarządzania i działań następczych dla Europejskiego Funduszu Obronnego.

1.4.4. *Spójność z innymi właściwymi instrumentami oraz możliwa synergia*

Dążyć się będzie do synergii z innymi programami w zakresie badań naukowych i innowacji, realizowanymi przez inne dyrekcje Komisji Europejskiej:

– projekty, które mają być finansowane z Europejskiego Funduszu Obronnego, mogą korzystać z wyników cywilnych projektów badawczych dotyczących podwójnego zastosowania, finansowanych w ramach programu „Horyzont Europa”, na przykład w dziedzinach transportu lotniczego i wodnego;

– wzajemne skutki są przewidywane również w przypadku, gdy projekty finansowane w ramach programu „Horyzont Europa” mogą korzystać z wyników projektów wspieranych przez Europejski Fundusz Obronny: odzwierciedla to doświadczenie USA związane z Agencją Zaawansowanych Projektów Badawczych w Obszarze Obronności (Defence Advanced Research Projects Agency – DARPA), które pokazuje, że wyniki projektów w dziedzinie obronności są korzystne dla sektora cywilnego. Europejski Fundusz Obronny może mieć, między innymi, wpływ na obszary transportu, łączności i energii.

Na potrzeby efektywnej współpracy ważne jest zapewnienie sprawnej koordynacji programów w zakresie badań i rozwoju oraz innowacji w celu maksymalizacji synergii, zwrotu z inwestycji i koordynacji.

Okres trwania wniosku/inicjatywy i jego wpływ finansowy

☒ Ograniczony czas trwania

☒ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od dnia 1.01.2021 r. do dnia 31.12.2027 r.

☒ Okres trwania wpływu finansowego: od dnia 1/01/2021 do dnia 31/12/2027 w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od dnia 1/01/2021 do dnia 31/12/2033 w odniesieniu do środków na płatności.

☐ Nieograniczony czas trwania

Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
po którym następuje faza operacyjna.

Planowane tryby zarządzania²⁴

☒ Bezpośrednie zarządzanie przez Komisję

☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;

☒ przez agencje wykonawcze

☐ Zarządzanie dzielone z państwami członkowskimi

☐ Zarządzanie pośrednie poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

☐ niestowarzyszonym państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;

☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);

☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;

☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;

☐ organom prawa publicznego;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile zapewniają one odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego oraz które zapewniają odpowiednie gwarancje finansowe;

☐ osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.

Uwagi

²⁴

Wyjaśnienia dotyczące trybów zarządzania oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na następującej stronie:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Fundusz jest wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

W zależności od wyniku przyszłej analizy kosztów i korzyści większość budżetu mogłaby zostać wdrożona w drodze przekazania uprawnień agencji wykonawczej²⁵.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki.

Zgodnie z art. 29 rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Obronny na lata 2021–2027, które jest przedmiotem wniosku, Komisja będzie regularnie monitorować realizację programu oraz sporządzać coroczne sprawozdania poprzez badanie transakcji finansowych i ocenę osiągniętych wyników.

Gromadzone dane powinny umożliwiać Komisji sporządzenie sprawozdania z postępów zgodnie z art. [38 ust. 3 lit. e) rozporządzenia 966/2012] i w odniesieniu do celów szczegółowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 projektu rozporządzenia.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. *Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli*

Tryby zarządzania: Komisja zamierza wdrożyć Europejski Fundusz Obronny w ramach zarządzania bezpośredniego (w tym za pośrednictwem agencji wykonawczych w ramach wariantu preferowanego).

Wykorzystanie trybu zarządzania bezpośredniego w odniesieniu do głównej części budżetu przeznaczonego na Europejski Fundusz Obronny służy doprecyzowaniu zadań (realizacja przez urzędników zatwierdzających), skróceniu łańcucha dostaw (skrócenie czasu na przyznanie dotacji i czasu na dokonanie płatności) oraz obniżeniu kosztów realizacji (brak opłat za zarządzanie).

Mechanizmy finansowania wykonania: Dotacja będzie głównym instrumentem Europejskiego Funduszu Obronnego, w tym w zakresie udzielania wsparcia na rzecz zamówień przedkomercyjnych inicjowanych przez państwa członkowskie. Nagrody mogą być wykorzystywane w przypadku innowacji radykalnych.

- Dotacje: Badania w dziedzinie obronności są finansowane w niedostatecznym stopniu lub po prostu nie są finansowane w większości państw członkowskich, a inwestycje w badania i rozwój dają niewiele możliwości odzyskania kosztów przez przemysł (rynek krajowy z jednym nabywcą, ograniczenie krajowego budżetu na obronę, zagrożenia związane z możliwościami eksportu). Zachęty do prowadzenia unijnych badań w dziedzinie obronności muszą być realizowane poprzez dotacje pokrywające 100 % kosztów kwalifikowalnych. Ta sama logika będzie miała

²⁵ Program może zostać (częściowo) przekazany agencji wykonawczej, w zależności od wyniku analizy kosztów i korzyści oraz związanych z tym decyzji, jakie należy podjąć. Środki administracyjne związane z realizacją programu, w Komisji i w agencji wykonawczej, zostaną odpowiednio dostosowane.

zasadniczo zastosowanie do opracowywania wspólnych działań (prace studyjne, wspólne certyfikaty,...) oraz wspierania zamówień przedkomercyjnych państw członkowskich, z wyjątkiem działań związanych z opracowywaniem prototypów, w przypadku których poziom współfinansowania będzie niższy (podejście polegające na uzupełnianiu, współfinansowanie na poziomie 20–50 %).

Nagrody mogą zostać wykorzystane do wspierania innowacji radykalnych wielu zainteresowanych stron (uczelni, MŚP, placówek badawczych...) w celu opracowywania nowych technologii lub nowego łączenia dostępnych technologii, które mogą zaspokoić potrzeby w dziedzinie obronności. W takim paradygmacie trudno jest oszacować koszty, a nagroda wydaje się być narzędziem ekonomicznym w porównaniu z dotacjami (zwycięzca zgarnia całą pulę).

Zasady płatności: We wszystkich możliwych przypadkach podjęta zostanie decyzja o wykorzystaniu dotacji opartych na wynikach, z uwzględnieniem jednorazowych płatności ryczałtowych, w celu obniżenia kosztów realizacji Europejskiego Funduszu Obronnego:

- oczekiwane wyniki i odpowiadające im rezultaty (dokumenty) zostaną określone w umowach o udzielenie dotacji w celu uruchomienia płatności i umożliwienia rozliczania płatności zaliczkowych;
- należyte wykonanie uzgodnionych oczekiwanych wyników będzie się opierać na wiedzy fachowej osób trzecich wybranych przez Komisję na podstawie ich wiedzy technicznej. Płatności zostaną następnie zrealizowane na podstawie sprawozdania z oceny.

Strategia kontroli

W każdym możliwym przypadku dla działań realizowanych w ramach zarządzania bezpośredniego Komisja będzie stosować instrumenty (zamówienia publiczne, dotacje, nagrody), w przypadkach gdy koszty kwalifikowalne są szacowane *ex ante* i zwracane/wypłacane na podstawie elementów dostaw (sprawozdań) wykazujących, że oczekiwane wyniki określone w umowie o udzielenie dotacji (załączniki techniczne) zostały osiągnięte. Szerokie zastosowanie płatności ryczałtowych i kosztów jednostkowych uzgodnionych *ex ante* ograniczy poziom błędu do 2 %.

W razie potrzeby ocena jakościowa rezultatów będzie wykonywana przez niezależnych ekspertów zatrudnionych przez Komisję lub, w szczególnych przypadkach (prototypy), przez zarządzającego projektem wybranego wspólnie z państwami członkowskimi (zbieżność interesów).

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Zidentyfikowane zagrożenia dla realizacji Europejskiego Funduszu Obronnego są następujące:

Ryzyko związane z harmonogramem: kwestie związane z planowaniem w czasie, opóźnienia w realizacji.

Realizacja w ramach zarządzania bezpośredniego powinna ograniczyć to ryzyko, ponieważ realizacja przez urzędników zatwierdzających (w tym przez agencje wykonawcze) skraca czas oczekiwania na przyznanie dotacji i czas oczekiwania na przyznanie płatności w porównaniu z wdrożeniem za pośrednictwem osoby uprawnionej dzięki uniknięciu następujących etapów:

- negocjacje, przygotowywanie i podpisanie umowy o delegowaniu zadań,
- podpisanie corocznych umów o przekazywaniu środków przed udostępnieniem środków na zobowiązania i środków na płatności osobie uprawnionej,
- zarządzanie finansami w związku z umowami o przekazywaniu środków.

Ryzyko związane z zarządzaniem i ryzyko nieprzyznania środków:

- Brak współpracy między państwami członkowskimi w trakcie procedury komitetowej.

Praktyka wypracowana w ramach działania przygotowawczego i w ramach Europejskiego programu rozwoju przemysłu obronnego, zgodnie z którą państwa członkowskie są zaangażowane od momentu przygotowania programów prac w interaktywny sposób, powinna ograniczyć ryzyko.

- Brak atrakcyjności Europejskiego Funduszu Obronnego w stosunku do przemysłu krajowego, w szczególności w wyniku niewłaściwego obchodzenia się z informacjami szczególnie chronionymi przez Komisję lub z powodu nadmiernej biurokracji w działaniach wdrożeniowych.

Utworzona zostanie specjalna sieć/specjalny system wymiany informacji szczególnie chronionych, a w razie konieczności zasady przejrzystości zostaną zawieszane z uzasadnionych powodów (informacje niejawne, ochrona danych osobowych, tajemnica przemysłowa). Na potrzeby procesu oceny wniosków o udzielenie dotacji Komisja będzie korzystać z pomocy niezależnych ekspertów, którzy będą posiadać odpowiednie poświadczenie bezpieczeństwa wydane przez państwo członkowskie. Komisja zapewni odpowiednią rotację tych ekspertów.

W miarę możliwości Komisja będzie korzystać ze zwykłych praktyk księgowania zainteresowanych stron poprzez koszty jednostkowe.

Ryzyko finansowe:

- wysokie koszty zarządzania, w szczególności w odniesieniu do kosztów kontroli;
- niskie wykorzystanie budżetu (opóźnienia, brak atrakcyjności lub niewłaściwa definicja warunków kwalifikowalności);
- wysoki poziom błędów wynikający z kosztów niekwalifikowalnych oraz niedostatecznego zrozumienia unijnych przepisów finansowych ze strony beneficjentów lub osób uprawnionych.

Komisja przewiduje realizację funduszu przez urzędników zatwierdzających (w tym przez agencje wykonawcze) dysponujących przeszkolonymi i odpowiednio obsadzonymi zespołami. Zapewnia to dobrą znajomość zasad finansowych i zasad dotyczących zawierania umów przez zespół ds. realizacji Europejskiego Funduszu Obronnego. Zorganizowane zostaną warsztaty w celu zapewnienia dobrego zrozumienia przez beneficjentów ich obowiązków sprawozdawczych oraz mających zastosowanie przepisów finansowych.

Ponadto Komisja przewiduje uproszczone zasady finansowania na podstawie instrumentów ukierunkowanych na produkty (np. jednorazowe płatności ryczałtowe przeznaczone na uzupełnienie finansowania (prototypów)), wysokie stawki zryczałtowane dla kosztów pośrednich ($\pm 25\%$). Do umów o udzielenie dotacji zostaną wpisane jasne i uzasadnione oczekiwane wyniki, na podstawie których dokonywane będą płatności.

Powinno to ograniczyć kontrole *ex post* nakładów (faktury, arkusze czasu pracy) i umożliwić skoncentrowanie się na wynikach (demonstracjach, prototypie, sprawozdaniu certyfikacyjnym itd.), zmniejszając tym samym koszt kontroli i poziom błędu.

Ryzyko techniczne: Trudności w zakresie konkretnych projektów rozwojowych (etyka, prawa własności intelektualnej); kwestie techniczne; niski poziom skuteczności działania pod względem wyników w dziedzinie badań i rozwoju.

Jasne zasady dotyczące praw własności intelektualnej zostaną określone we wzorach umów o udzielenie dotacji na badania i rozwój. Przed dokonaniem wyboru wszystkie wnioski o udzielenie dotacji poddawane są kontroli przesiewowej przez komisję etyczną (ekspertów zewnętrznych), aby zapewnić zgodność zadań z międzynarodowymi konwencjami. Chociaż wybór projektów rozwojowych będzie oparty na rozsądnych szansach produkcji (konieczne współfinansowanie państw członkowskich), to brak wyników lub słabe wyniki są nieodłącznie związane z działalnością badawczą, w ramach której należy zaakceptować prawo do niepowodzenia.

Ryzyko utraty reputacji: spodziewane trudności z niektórymi organizacjami pozarządowymi, które kwestionują zasadność Europejskiego Funduszu Obronnego, i kwestionują jego realizację na wszystkich szczeblach.

Komisja przewiduje ukierunkowane działania komunikacyjne, w tym korzystanie z usług w zakresie komunikacji w sytuacjach kryzysowych, uzasadniające istnienie i funkcjonowanie Europejskiego Funduszu Obronnego na poziomie Unii.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Główny budżet programu będzie podlegał zarządzaniu bezpośredniemu. Na podstawie doświadczeń Komisji w zakresie zarządzania dotacjami łączne koszty kontroli funduszu przez Komisję szacuje się na około 0,1 % powiązanych zarządzanych środków.

Pod względem oczekiwanych poziomów błędu celem jest utrzymanie poziomu błędu poniżej progu wynoszącego 2 %. Komisja uważa, że realizacja programu metodą zarządzania bezpośredniego przez wyszkolone i odpowiednio obsadzone zespoły (doświadczeni członkowie personelu, ewentualnie zatrudnieni jako oddelegowani eksperci krajowi), działające pod nadzorem delegowanych urzędników zatwierdzających, przy zastosowaniu jasnych zasad i przy odpowiednim wykorzystaniu instrumentów opartych na wynikach, pozwoli utrzymać poziom błędu poniżej 2 % progu istotności.

2.3. **Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom**

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) jest organem właściwym do prowadzenia dochodzeń w sprawie operacji wspieranych w ramach tej inicjatywy.

Umowy wynikające z niniejszego rozporządzenia, w tym umowy zawarte z podmiotami z niestowarzyszonych państw trzecich lub organizacjami międzynarodowymi, muszą przewidywać nadzór i kontrolę finansową wykonywane

przez Komisję lub jej właściwie umocowanych przedstawicieli, a także audyty wykonywane przez Trybunał Obrachunkowy lub OLAF, w razie potrzeby na miejscu. Urzędnicy Komisji, którzy mają wymagane poświadczenie bezpieczeństwa, przeprowadzają wizytacje na miejscu.

Ponadto przeprowadzona przez państwa członkowskie kontrola wykazu wybranych projektów, jak również udział niektórych państw członkowskich we współfinansowaniu największych projektów, ograniczy ryzyko nadużyć na szkodę podatników (zbieżność interesów darczyńców). Skoncentrowanie się na wynikach przy pomocy instrumentów ukierunkowanych na produkt pozwoli ograniczyć nieprawidłowości.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Dział wieloletnich ram finansowych i proponowane nowe linie budżetowe po stronie wydatków

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer 5 - Bezpieczeństwo i obrona	Zróżn. / niezróżn. ²⁶	państw EFTA ²⁷	państw kandydują cych ²⁸	z niestowar zyszonyc h państw trzecich	w rozumieniu art. [21 ust. 2 lit. b)] rozporządzenia finansowego
	13.02.01 – Rozwój zdolności	Zróżn.	TAK	NIE	NIE	NIE
	13.02.02 – Badania nad obronnością	Zróżn.	TAK	NIE	NIE	NIE
	13.01.01 – Wsparcie administracyjne	Niezróżn.	TAK	NIE	NIE	NIE

²⁶ Środki zróżnicowane / środki niezróżnicowane.

²⁷ EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.

²⁸ Państwa kandydujące oraz w stosownych przypadkach potencjalni kandydaci z Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ na wydatki

3.2.1. Synteza szacunkowego wpływu na wydatki

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych	5	Bezpieczeństwo i obrona
---	----------	--------------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	po 2027 r.	OGÓŁEM
13.02.01 – Rozwój zdolności	Środki na zobowiązania	(1)	996,515	995,939	995,357	1 095,012	1 294,543	1 494,266	1 993,374		8 865,006
	Środki na płatności	(2)	252,448	446,251	583,628	810,579	981,440	1 214,568	1 409,358	3 166,735	8 865,006
13.02.02 – Badania nad obronnością	Środki na zobowiązania	(1)	498,257	497,970	497,679	497,733	597,482	697,324	797,349		4 083,794
	Środki na płatności	(2)	123,978	262,396	324,408	389,666	463,085	537,022	613,865	1 369,373	4 083,794
13.01.01 – Wsparcie administracyjne ²⁹	Środki na zobowiązania = środki na płatności	(3)	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277		51,200
OGÓŁEM środki przydzielone na program	Środki na zobowiązania	=1+3	1 500,000	1 500,000	1 500,000	1 600,000	1 900,000	2 200,000	2 800,000		13 000,000
	Środki na płatności	=2+3	381,654	714,738	915,000	1 207,500	1 452,500	1 760,000	2 032,500	4 536,108	13 000,000

²⁹ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

Dział wieloletnich ram finansowych	7	„Wydatki administracyjne”
---	----------	----------------------------------

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po 2027 r.</i>	OGÓŁEM
Zasoby ludzkie		5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024		56,014
Pozostałe wydatki administracyjne		0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439		2,900
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	(Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463		58,914

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>po 2027 r.</i>	OGÓŁEM
OGÓŁEM środki z wszystkich DZIAŁÓW wieloletnich ram finansowych	Środki na zobowiązania	1 506,158	1 507,029	1 508,117	1 608,416	1 909,144	2 209,587	2 810,463		13 058,914
	Środki na płatności	387,812	721,767	923,117	1 215,916	1 461,644	1 769,587	2 042,963	4 536,108	13 058,914

3.2.2. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
-----	------	------	------	------	------	------	------	--------

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie	5,768	6,631	7,711	8,002	8,722	9,156	10,024	56,014
Pozostałe wydatki administracyjne	0,390	0,398	0,406	0,414	0,422	0,431	0,439	2,900
Suma częściowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	6,158	7,029	8,117	8,416	9,144	9,587	10,463	58,914

Poza DZIAŁEM 7 ³⁰ wieloletnich ram finansowych								
Zasoby ludzkie								
Pozostałe wydatki administracyjne	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200
Suma częściowa poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	5,228	6,091	6,964	7,255	7,975	8,410	9,277	51,200

OGÓŁEM	11,386	13,120	15,081	15,671	17,119	17,997	19,740	110,114
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne środki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyirekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyirekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyirekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

³⁰ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.2.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

Rok		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)								
W centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji		30	35	41	42	46	48	52
W delegaturach								
Badania naukowe								
• Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) – CA, LA, SNE, INT i JED ³¹								
Dział 7								
Finansowanie z DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	– w centrali	19	21	24	26	28	30	34
	– w delegaturach							
Finansowanie ze środków przydzielonych na program ³²	– w centrali							
	- w delegaturach							
Badania naukowe								
Inne (określić)								
OGÓŁEM		49	56	65	68	74	78	86

Potrzeby w zakresie zasobów ludzkich zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych. W powyższej tabeli przedstawiono szacunki dotyczące potrzebnych EPC w okresie obowiązywania kolejnych wieloletnich ram finansowych:

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Zadania związane z polityką i zarządzanie zespołem w celu realizacji programu dotacji
Personel zewnętrzny	Wdrożenie systemów finansowania dotacji

³¹ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JED = młodszy oddelegowany ekspert.

³² W ramach podpułapu na personel zewnętrzny ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”).

Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- ☐ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☒ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

Środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Rok	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM
Określić organ współfinansujący	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Szacunkowy wpływ na dochody

☐ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody.

☒ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

☐ wpływ na zasoby własne

☐ wpływ na dochody inne

Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☐

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Wpływ wniosku/inicjatywy ³³						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artykuł	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

-

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

-

³³ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.